

ἙΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΕΊΔΗΣΕΙΣ.

Ὅτι οἱ νόμοι καὶ αἱ συνθῆκαι τῆς πολι-
τικῆς κοινωνίας ἔχουσι τὴν βάσιν των εἰς
τὰς φυσικὰς ἀνακαλύψεις· Ὅτι ἡ τε-
λειοποιήσις τῆς πολιτικῆς κοινωνίας
ἀκολουθεῖ τὴν πρόοδον τῶν φυσικῶν
ἀνακαλύψεων.

Αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον εἶχε τὸ πρῶτον μάθημα τοῦ Κυρίου
Cuvier εἰς τὸ ὅποιον ἄρχισε γάδιον κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα εἰς
τὴν βασιλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, Περὶ ἀρχῆς καὶ
πρόοδου τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Ἄν καὶ εἶναι πρᾶγμα δύσκολον νὰ δώσῃ τις τὴν ἀνάλυ-
σιν ἐκφωνηθέντος ὡς εἰσαγωγή εἰς τὸ γάδιον λόγου, θέλω
πασχίσειν ὥς νὰ ἐκθέσω τὰς κυριωτέρας ἰδέας, τὰς ὁποίας
ὁ Κύριος Cuvier ἀνέπτυξε μὲ μεγάλην ἀκρίβειαν. Αἱ ἰδέαι αὐ-
ταὶ εἶναι τοσοῦτον ὕψηλαί, ὥς καὶ ξεριμέναι ἀπὸ τὸ θέλημα
τῆς μαγευτικῆς εὐγλωττίας, ἥτις εἶναι φυσικὴ εἰς τὸν
κύριον Cuvier, δύνανται πάλιν νὰ εὐαρεσῇσιν.

Ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀρχὴν του ἦτο ἀναμφισβόλως τὸ δυ-
συχέστερον τῶν πλασμάτων. Ὅλαι αἱ φυσικαὶ δυνάμεις ἦσαν
κατ' αὐτοῦ· γυμνὸς ὢν ἔπασχεν ἀπ' ὅλας τὰς ἀτμοσφαιρικὰς
ἀκραςίας· ἐτρέφετο ἀπὸ ρίζας καὶ ἀπ' ἄλλα ζῶα, τὰ ὅποια
ἐπρόφθανεν εἰς τὸ τρέξιμον· ἀλλὰ διὰ τῆς παρατηρήσεως τῆς
φύσεως καὶ διὰ τῆς εὐτυχοῦς μεταχειρίσεως τῶν ἰδίων του
δυνάμεων ἐφθασεν εἰς τὸν ὅποιον εὐρίσκεται βαθμὸν.

Ἡ πρώτη ἀνακάλυψις, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἔκαμεν,
εἶναι ἀναμφισβόλως ἡ τοῦ Πυρός· ἴσως ἀδιηγῆθι εἰς αὐτὴν
τὴν ἀνακάλυψιν ἀπὸ τὴν παρατήρησιν τοῦ κεραυνοῦ. Ἄν καὶ
ἡ φύσις τοῦ πυρὸς ἦτο εἰς αὐτὸν ἄγνωστος, αὐτὸς ὁμῶς ἔκα-

μεν εὐτυχεῖς προσαρμογὰς καὶ νέας ἄλλας ἀνακαλύψεις· ἐμεταχειρίσθη τὸ πῦρ διὰ νὰ διαφυλαχθῇ ἀπὸ τὸ ψύχος· καὶ παρατηρήσας μὲ τὸν καιρὸν ὅτι αὐτὸ εἶχε καὶ τὴν ιδιότητα νὰ μαλακύνῃ τὰ σώματα, τὸ ἐμεταχειρίσθη πρὸς παρασκευὴν τῆς τροφῆς του.

Ἡ δευτέρα ἀνακάλυψις εἶναι ἡ οἰκοδομὴ τῶν καλύφων· παρατηρήσας ὅτι ἡ κίνησις τοῦ ἀέρος ἐπροξένει κρύος, ἠθέλησε νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴν τὴν κίνησιν κατασκευάζων διαφράγματα καὶ ἀκολουθῶς οἰκοδομῶν καλύψας. Ἀπ' αὐτὰς τὰς δύο πρώτας ἀνακαλύψεις πηγάζει ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ, ἴσως δὲ καὶ ἡ τέχνη τοῦ ἐνδύεσθαι. Ἡ ἀπόκτησις τοῦ πυρὸς ἐπρομήθευσεν εἰς αὐτὸν τὰ μέσα διὰ νὰ κάμῃ ἄλλας ἐπωφελεῖς ἀνακαλύψεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔλαβον ἀρχὴν αἱ εἰς τὴν Μεταλλουργικὴν καὶ Χημείαν ἀναφερόμεναι τέχναι. Ἡ παρατήρησις σωμάτων τινων ἐλαφρῶν πλεόντων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἐγέννησε τὴν Ὑδραυλικὴν καὶ τὴν Ναυτικὴν. Αἱ ἀνακαλύψεις αὗται καὶ ἄλλαι τινὲς ὡς ἡ τοῦ ἁλατος κτλ, συσένουσιν τὸν πρῶτον βαθμὸν τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας.

Ὁ ἄνθρωπος παρατηρήσας ὅτι, ἐὰν ὑπερσπίζετο ζῶα τινα ἡμερὰ, τὰ ὁποῖα ἔζων εἰς ἀγέλας, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὠφελεῖτο, ταῦτα ἐπολλαπλασιάζοντο μὲ περισσοτέραν εὐκολίαν, ὑπέταξεν αὐτὰ, καὶ ἔδωκεν οὕτως ἀρχὴν εἰς τὴν Ποιμενικὴν· τὸ ὁποῖον εἶναι βαθμὸς δεύτερος τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῆς τελειοποιήσεως τῆς πολιτικῆς κοινωνίας.

Ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν τροφὴν τῶν ὁποίων ὑπέταξε ζῶων· παρατηρήσας δὲ ὅτι ἐὰν ὑπερσπίζετο τὰ βότανα, ταῦτα ἐπολλαπλασιάζοντο μὲ περισσοτέραν εὐκολίαν, ἐφρόντισε τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν· καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγεννήθη ἡ Γεωργικὴ, βαθμὸς τρίτος τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῆς τελειοποιήσεως τῆς πολιτικῆς κοινωνίας.

Διὰ νὰ καλλιεργῇ μὲ περισσότερον ὄφελος τὰ βότανα, διὰ νὰ διαφυλάττῃ καὶ πολλαπλασιάσῃ αὐτὰ πρεπόντως, χρεῖα ἦτο νὰ παρατηρήσῃ τοὺς καιροὺς τοῦ χρόνου καὶ τὴν διαδοχὴν αὐτῶν· πρὸς τοῦτο δὲ ἔπρεπε νὰ παρατηρήσῃ τὴν κίνη-

σιν τῶν ἀσέρων, ἐξ οὗ πηγάζει ἡ Ἀστρονομικὴ, καὶ ἥτις ἄρα ἀνήκει εἰς αὐτὰς τὰς δύο τάξεις τῆς πολιτικῆς κοινωνίας.

Ἡ διαφορὰ τῶν προϊόντων παντὸς κλίματος, ἡ ιδιότης αὐτῶν ἐναντίον τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἀκρασίας ἄλλου κλίματος, ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἐναντίον φαρμακερῶν τινων ἀντικειμένων ἄλλων κλιμάτων κτλ. ἐδίασε τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀλλάζωσιν ἀμοιβαίως τὰ προϊόντα τῶν κλιμάτων αὐτῶν, καὶ οὕτως ἔδωσαν ἀρχὴν εἰς τὸ ἐμπόριον, βαθμὸς τέταρτος τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῆς τελειοποιήσεως τῆς πολιτικῆς κοινωνίας. Τὸ ἐμπόριον ἐνώθει μὲ τὴν Ναυτικὴν, καὶ μὲ τὴν Ἀστρονομίαν διὰ τὰ γεννήσῃ τὴν Γεωγραφίαν.

Αἱ πρῶται αὗται ἀνακαλύψεις ἐτελειοποιοῦντο ἀπ' ἄλλας νεωτέρας· οὕτως ἡ ἀνακάλυψις τοῦ μαγνήτου ἐτελειοποίησε τὴν Ναυτικὴν, ἡ πυρίτις κόνις ὑπερασπίζεται τὰς ἐπιζημίας· ἐπειδὴ εἰς τὰ φωτισμένα ἔθνη θέλει ἵσθαι πάντοτε ἡ ἰσχὺς· διὰ τὰ δυνήθῃ βάρβαρον ἔθνος νὰ ὑποτάξῃ ἄλλο φωτισμένον πρέπει πρῶτον νὰ ἀφανίσῃ ὅλας τὰς γνώσεις καὶ ἐφευρέσεις αὐτοῦ· πρᾶγμα διόλου ἀδύνατον.

Εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐγνώριζαν ἄλλο τι παρὰ τὴν ἰσχύν· ἡ ἰδέα τοῦ κτήματος ἦτο εἰς αὐτοὺς ἄγνωστος, ἢ ἐπεριωρίζετο εἰς μόνὰ τὰ ὄπλα των· ἀλλ' ἡ ἀνακάλυψις τῆς ποιμενικῆς τέχνης ἐγέννησεν ἡ ἐκτύλισεν τὴν ἰδέαν τοῦ κτήματος· ἐπειδὴ ἐκεῖνος, ὅστις εἶχε ποίμνια, ἦτο κύριος κτήματος κινητοῦ μὲν, ἀλλ' ἐκτεταμένου· ὅθεν ὅταν ἀνεκάλυψαν τὴν ποιμενικὴν τέχνην τότε ἐφεῦρον καὶ τὴν λέξιν κτῆμα· τότε ἄρχισε καὶ ἡ διαφορὰ εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων· διότι ὅπου ἦσαν τὰ κτήματα, ἐκεῖ ἔτρεχαν καὶ τὰ πλούτη, τὰ κτήματα ταῦτα ὄντα κινητὰ ἐδύναντο ν' ἀρπασθῶσιν ἀπ' ἄλλους· ὅθεν οἱ ποιμένες ἐσυμφώνησαν νὰ μὴν ἐνοχλῇ ὁ εἰς τὸ κτῆμα τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ καὶ νὰ συμβοηθῶνται ἐναντίον ἐκείνου, ὅστις ἤθελε παραβῇ τὴν συνθήκην· τὸ ἐλεύθερον ἄρα δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, εἰς ἣν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ὑποκείμενοι νὰ σέβωνται τὰ κτήματα τῶν ἄλλων πρὸς διαφύλαξιν τῶν ἰδίων· οὕτως ἡ ἀνακάλυψις μερικῶν ζώων ἀκάκων καὶ ἐνυποτάκτων ἐγέννησε τοὺς πρώτους νόμους τῆς πολιτικῆς κοινωνίας. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μὴ ὄντες

κύριοι κτημάτων, ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχαν, ὑπηρετοῦντο ἀπὸ τοὺς μὴ ἔχοντας· ὁ Ἄγριος μὴ ἔχων κτήματα καὶ ἀκολουθῶς ἀνάγκην ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐθανάτωνε, πολλάκις δὲ καὶ κατέτρωγε τοὺς ἐχθρούς του, ὅταν ἐπιπτον εἰς τὰς χεῖρας του· ἀλλ' ὁ ποιμὴν, χρεῖαν ἔχων ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐφύλαττε τὴν ζωὴν τῶν ἐχθρῶν του, μὲ συνθήκην ὅμως νὰ τὸν δουλεύωσι καλλιεργοῦντες τὰ κτήματά του· ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τῆς δουλείας· ἡ ἀνακάλυψις μερικῶν ζώων ἐπροξένησεν αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴν εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ ἰδέα τοῦ κτήματος ἐκτείνετο ὅχι μόνον εἰς ὑποκείμενα κινητὰ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀκίνητα. Οἱ ποιμένες διὰ νὰ καλλιεργῶσι μὲ περισσοτέραν ὠφέλειαν τὴν τροφὴν τῶν ποιμνίων των, ἐπρόσθεσαν εἰς τὰ κτήματά των τὴν ὁποίαν ἐκαλλιεργοῦν γῆν, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αὐξήσαν καὶ τὰ πλούτη των· αἰτία νέας μεταβολῆς εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων· ἐπειδὴ οἱ πλούσιοι ἐμίσθωναν τοὺς μὴ πλουσίους διὰ νὰ καλλιεργῶσι τὰ κτήματά των. Ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς καταστάσεως, ἀπὸ τοῦ ἄλλο τοῦ ἐμπόριον, αὐξήσαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰ πλούτη, καὶ ἔδωσαν ἀρχὴν εἰς τὴν παρασκατικὴν ἀξίαν ἢ νόμισμα. Ἐκ τούτου ἀκολούθησαν ὅλαι αἱ μεταβολαὶ τῆς καταστάσεως, αἵτινες ἔφεραν τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν εἰς τὴν ἐντέλειάν της. Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι διὰ τῆς παρατηρήσεως τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ὁ ἄνθρωπος ἐφεύρεν τὰ μέσα νὰ μεταχειρίζεται αὐτὰς πρὸς ὄφελός του καὶ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν κατάστασίν του.

Ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν γνώσεων αὐξανεν, οἱ ἄνθρωποι ἐξέταζαν τὴν αἰτίαν αὐτῶν τῶν φυσικῶν φαινομένων· ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ τὰ ἐξηγήσωσιν, ἀπέδιδον αὐτὰ εἰς δυνάμιν τινα Θεϊκὴν. Πᾶν φαινόμενον εἶχε τὸν Θεόν του, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγεννήθη ἡ Θεοσκεία καὶ ἡ Πολυθεΐα (α). Οἱ ἱερεῖς ἐσάβησαν οἱ πρῶ-

(α) Εἰς τινα ἄγρια τῆς Ἀμερικῆς εἶδη εὗρον τὴν αὐτὴν ἑρσησίαν ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, τὴν πολυθεΐαν δηλαδή· ὁμοιάζει καὶ κατὰ πολὺ μετὴν ἑρσησίαν τῶν Ἑλλήνων· εἰς πολλὰ πράγματα ἔχουσι τὴν αὐτὴν Μυθολογίαν.

τοι, οἵτινες ἦσαν σπουδαῖοι· ἀλλὰ δὲν ἐκοινολογοῦσαν τὰ γνώσεις των· διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἐπισήμαι δὲν ἔκαμναν κάμμιαν πρόοδον· αἱ ὠφέλιμοι ἀνακαλύψεις ἦσαν γνωσαὶ εἰς μόνους τοὺς ἱερεῖς· οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τυφλὴν εὐχαρισίαν τοὺς ἔκτιζαν ναοὺς. Οἱ ἱερεῖς βλέποντες ἑαυτοὺς κυρίους ἐπισήμης, ἣτις ἐνομιζέτο θεία, καὶ ἣτις ἐκατάσθινεν αὐτοὺς σεβασμίους εἰς τὰ ὅμματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, δὲν ἐφάνεροναν τὸ μυσηρίον των παρὰ εἰς μόνας τὰς οἰκογενείας των ἢ εἰς τινὰς κατηχημένους, καταρώμενοι ἀνάθεμα εἰς τοὺς ἀπίστους καὶ τρομάζοντες αὐτοὺς μετὰ τὰς τιμωρίας τοῦ Προμηθέως. Αἱ ἐπισήμαι περιορισμέναι εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἱερέων, δὲν ἔκαμναν κάμμιαν πρόοδον, ἐπεὶ ἐφυλάττοντο εἰς τὰς αὐτὰς οἰκογενείας μετὰ τὰ αὐτὰ δόγματα. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας, εἰς τοὺς Σίνας καὶ Πέρσας, ὡς καὶ εἰς ἄλλα τινὰ τῶν Ἰνδιῶν ἔθνη· αἱ ἐπισήμαι μὴ οὔσαι γνωσαὶ παρὰ εἰς μόνους τοὺς Βραχμᾶνας, δὲν κάμνουν κάμμιαν πρόοδον. Εὐθύς καθὼς αἱ ἐπισήμαι ἐγιναν γνωσαὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας δὲν ἀφέθησαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἱερέων, ἀλλὰ καθὼς ἐδύνατο νὰ σπουδάσῃ αὐτὰς· ὅθεν αἱ ἐπισήμαι ἔκαμαν εἰς ὀλίγον χρόνον προόδους ἐξαισίους καὶ ἤχθησαν εἰς ἐντέλειαν.

Ὁ Κύριος Cuvier ἀπέδειξεν ἔπειτα, ὅτι αἱ γνώσεις μας δὲν εἶναι παλαιότεραι τῶν 5,000 ἐτῶν, καὶ ὅτι δὲν ἔχομεν ἰδέας βεβαίας παρὰ 3,000 μόνον ἐτῶν παλαιότερον. Τοιαύτη εἶναι ἡ σύντομος περίληψις τοῦ πρώτου μαθήματος· εἶναι μὲν ζηρημένη ἀπὸ ὅλην τὴν εὐφράδειαν καὶ ἐκτύλισιν, τὴν ὁποίαν ἀπῆγει, καὶ ἣτις εἰς μόνον τὸν Κύριον Cuvier ἀνήκει, ἀλλ' εἶναι πιστὴ εἰς τὰς ὁποίας ἐπαράσθησαν ἰδέας ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ. "Αν μὲ συγχωρήσῃ ὁ καιρὸς θέλω κάμειν τὴν περίληψιν καὶ τῶν ἀκολουθῶν μαθημάτων.

Ἐν Παρισίοις τῇ 31. Ἰανουαρίου 1818.

Ἰωσήπος Μ. Δούκας.

ΝΕΑ ἙΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.

Ἐν Βιέννῃ ἐφάνησαν κατὰ τὸ 1817 ἔτος ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ Ἰωάν. Βαρθ. Τζεκίου:

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ἢ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ ΠΑΙΔΕΥΜΑΤΩΝ βιβλία

Δ'. συνταχθέντα ὑπὸ Κωνσταντίνου Πρεσβυτέρου.

ρου, καὶ Οἰκονόμου, Διδασκάλου τῆς Φιλολογίας εἰς τὸ φιλολογικὸν Γυμνάσιον τῆς Σμύρνης, καὶ πρώτου Ἱεροκλήρου τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῆς. Τόμος Α'. περιέχων βιβλία δύο. Σελ. 6. καὶ 511. εἰς 8.

Τοῦ κατὰ πολλοὺς λόγους ἀξιολόγου καὶ χρησίμου τούτου συγγράμματος ἄνδρος σεβασμίου καὶ μὲ ἀληθινὴν παιδείαν ἐξελισμένου ἀρκούμεθα πρὸς τὸ παρὸν νὰ κηρύξωμεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν γένος τὴν ἐκδοσιν καὶ νὰ ἐκθέσωμεν εἰς πλάτος τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα.

Εἰς τὸ, Περὶ τῆς τῶν καλῶν τεχνῶν συγγενείας, ἐπιγραφόμενον πρῶτον βιβλίον τῆς συγγράμματος τέτε περιέχονται τὰ ἐξῆς κεφάλαια. α'. Ὁρισμός καὶ διαίρεσις τῶν καλῶν τεχνῶν. β'. Περὶ τῆς μεταξὺ τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῶν μετὰ τοῦ χρησίου καλῶν διαφορᾶς. γ'. Περὶ εὐφυΐας, καὶ ὅτι μιμεῖται τὴν φύσιν περὶ τὴν γένεσιν τῶν καλῶν τεχνῶν. δ'. Ποίατις εἶναι ἡ καλὴ φύσις. ε', Περὶ τοῦ πῶς ποτε διακειμένη ἡ εὐφυΐα μιμεῖται τὴν καλὴν φύσιν, ἡ περὶ ἐνθουσιασμοῦ. ς', Περὶ αἰσθητικῆς κρίσεως. ζ', Περὶ τῶν ἡδονῶν τῆς αἰσθητικῆς κρίσεως καὶ πρῶτον περὶ ὕψους. ἡ, Περὶ ὕψους λόγου. θ', Περὶ τοῦ Καλοῦ. ι', Περὶ τοῦ ἐν λόγοις καλοῦ. ια', Περὶ κρίσεως τῶν καλῶν τεχνῶν. ιβ', Ὅτι ἡ αἰσθητικὴ κρίσις ἔχει πολλὴν ἐπίρροιν εἰς τὰ ἥθη, καὶ πρέπει νὰ ἀξιῶνται πολλῆς ἐπιμελείας.

Εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον, τὸ περὶ Ποιητικῆς πραγματευόμενον, περιλαμβάνονται, μετὰ τὴν εἰς τρία κεφάλαια (α', Περὶ ἀρχῆς καὶ φύσεως τῆς Ποιητικῆς, καὶ ποῖα τὰ μέρη αὐτῆς. β', Κανόνες τοῦ πραγματικοῦ τῆς Ποιήσεως μέρους. γ', Κανόνες τοῦ λεκτικοῦ, ἐν ᾧ καὶ περὶ μέτρων, καὶ τῆς σημερινῆς τῆς γλώσσης μας Ποιήσεως.) Εἰσαγωγικὴν Θεωρίαν, τμήματα ἔξ, εἰς τὸ πρῶτον τῶν ὁποίων, τὸ περὶ Ἐποποιΐας, περιέχονται τὰ ἀκόλουθα κεφάλαια. α', Ὁρισμός καὶ ὕλη τῆς Ἐποποιΐας. β', Περὶ ἐνότητος τῆς ἐπικῆς πράξεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἐπεισοδίων. γ', Περὶ τοῦ διαφόρου τῆς ἐπικῆς πράξεως. δ', Περὶ τοῦ θαυμαστοῦ τῆς Ἐποποιΐας. ε', Περὶ χρήσεως καὶ διαθέσεως τοῦ θαυμαστοῦ. ς', Περὶ τῶν μερῶν τῆς Ἐποποιΐας. ζ', Περὶ τοῦ εἶδους τῆς Ἐποποιΐας. ἡ, Περὶ τῆς Ὀμήρου Ἐποποιΐας καὶ πρῶτον περὶ τῆς ἐν Ἰλιάδι εὐρίσεως. θ', Περὶ τάξεως, ἢ διαθέσεως τῆς Ἰλιάδος. ι', Περὶ

ρὶ λέξεως, ἢ φράσεως τῆς Ἰλιάδος· ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν πρὸς Ὅμηρον ἐναντιωμάτων· ἰά, Περὶ τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ ἄλλων τινῶν ἐνδόξων Ἐποποιῶν.

Εἰς τὸ δεύτερον τμήμα, τὸ περὶ Λυρικῆς πραγματευόμενον, κεφάλαια τὰ ἑξῆς· ἁ, Περὶ ἀρχῆς καὶ φύσεως τῆς Λυρικῆς Ποιήσεως· β', Περὶ ἐνθουσιασμοῦ τῆς Μελοποιΐας· γ', Περὶ εἰσβολῆς τῶν ᾠδῶν καὶ τῶν κατ' αὐτάς Μεταπηδήσεων καὶ Παρεκβάσεων· δ', Περὶ τοῦ εἶδους τῶν ᾠδῶν, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἀξιολογωτέρων Λυρικῶν ἢ Μελοποιῶν· ε', Περὶ Ἐλεγείων.

Εἰς τὸ τρίτον τμήμα, τὸ περὶ Δραματοποιΐας, τὰ ἑξῆς κεφάλαια, ἁ, Περὶ δράματος καθόλου· β', Περὶ τῶν τριῶν ἐνοτήτων τῆς Δραματοποιΐας· γ', Περὶ τοῦ λεκτικοῦ χαρακτῆρος τῆς Δραματοποιΐας· δ', Περὶ τῆς Θεατρικῆς διακοσμήσεως ἢ σκηνογραφίας τῶν παλαιῶν καὶ τῆς σκευῆς αὐτῶν καὶ ἀπαγγελίας. Τὸ τμήμα τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύο μέρη· εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὸ περὶ Τραγωδίας διαλαμβάνον, περιέχονται κεφ. ἁ, Περὶ φύσεως τῆς Τραγωδίας καὶ τίς ὁ ἠθικὸς αὐτῆς σκοπός· β', Περὶ τῶν τῆς Τραγωδίας μερῶν· γ', Περὶ τοῦ ἡρωικοῦ τῆς Τραγωδίας· δ', Περὶ τοῦ Τραγικοῦ τοῦ δράματος, ἐν ᾧ καὶ περὶ Ἰλαροτραγωδίας καὶ Σατυρικῆς· ε', Περὶ Μελοδράματος· ς', Περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς Τραγωδίας· ζ', Περὶ τῶν ἀρχαίων Τραγωδοποιῶν καὶ τῶν ἐνδοξοτέρων ἀπὸ τοὺς νεωτέρους. Εἰς δὲ τὸ δεύτερον μέρος, τὸ περὶ Κωμωδίας, ἁ, Τί εἶναι ἡ Κωμωδία καὶ τί τὸ γελοῖον αὐτῆς· β', Περὶ κατασκευῆς τοῦ κωμικοῦ· γ', Ἰσορία σύντομος τῆς Κωμωδίας· δ', Χαρακτῆρες Ἀριστοφάνους καὶ τῶν Ῥωμαίων Πλαύτου καὶ Τερεντίου, καὶ τινῶν νεωτέρων.

Εἰς τὸ τέταρτον τμήμα, τὸ περὶ Βουκολικῆς, κεφ. ἁ, Ὀρισμὸς καὶ εἶδη τῆς Βουκολικῆς Ποιήσεως· β', Περὶ ἠθῶν καὶ χαρακτῆρων τῆς Βουκολικῆς Ποιήσεως· γ', Περὶ τοῦ λεκτικοῦ χαρακτῆρος τῶν Βουκολικῶν· δ', Περὶ ἀρχῆς τῆς Βουκολικῆς Ποιήσεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἐξόχων Βουκολιασῶν.

Εἰς τὸ πέμπτον τμήμα, τὸ περὶ Μυθοποιΐας ἢ Ἀπολόγου, κεφ. ἁ, Περὶ φύσεως τῆς Μυθοποιΐας· β', Φράσις τοῦ Ἀπολόγου· γ', Περὶ ἀρχῆς τῆς Μυθοποιΐας καὶ τῶν ἀξιολογωτέρων Μυθοπλασῶν.

Τὸ ἕκτον τμήμα, τὸ περὶ Διδακτικῆς Ποιήσεως, διαιρεῖ-

ται εἰς τέσσαρα μέρη, εἰς τὸ πρῶτον τῶν ὁποίων α', Τί εἵ-
 ναι ἡ Διδακτικὴ Ποίησις καὶ ποῖα τὰ μέρη αὐτῆς· β', Περὶ
 τοῦ χαρακτῆρος τῆς Διδακτικῆς Ποιήσεως καὶ τῶν κατ' αὐ-
 τὴν ἐξόχων ποιητῶν. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος, τὸ περὶ Σατυρι-
 κῆς Ποιήσεως, α', Περὶ Σατυρικῆς, καὶ Ἰαμβῶν, καὶ Σίλ-
 λων καὶ Παραδίας· β', Περὶ χαρακτῆρος τῆς Σατυρικῆς καὶ
 τῶν περιφημῶν Σατυριστῶν. Εἰς τὸ τρίτον μέρος, τὸ περὶ Στιχη-
 ρᾶς Ἐπιστολογραφίας διαλαμβάνον, κεφ. α', Περὶ σιχηρᾶς Ἐ-
 πιστολογραφίας καὶ περιαινιγμάτων. Εἰς τὸ τέταρτον, τὸ περὶ
 Ἐπιγραμματοποιΐας, κεφ. α', Περὶ ἀρχῆς τοῦ Ἐπιγράμμα-
 τος· β', Περὶ φύσεως τοῦ Ἐπιγράμματος.

Τὴν ὅλην συλλογὴν τῶν Γραμματικῶν διαιρεῖ ὁ σεβά-
 σμιος συγγραφεὺς εἰς τέσσαρα βιβλία, τῶν ὁποίων τὰ μὲν
 δύο πρῶτα ἐξεδόθησαν ἤδη εἰς τὸν παρόντα Α' τόμον καὶ
 περιέχουσι τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα· τὸ δὲ τρίτον ἐξεδόθη πρό-
 τερον κατὰ τὸ 1813, τὸ ὁποῖον διαλαμβάνει περὶ τῆς Ῥητο-
 ρικῆς καὶ ἀποτελεῖ τὸν Β' τόμον (*). τὸ δὲ τέταρτον ἀπο-
 τελοῦν τὸν Γ' τόμον τοῦ ὅλου συγγράμματος θέλει ἐκδοθῇ
 μετ' ὀλίγον, ὡς ὑπόσχεται ὁ συγγραφεὺς καὶ ἡμεῖς εὐχό-
 μεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν. Εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον θέλει πραγμα-
 τευθῇ ὁ σεβάσμιος Οἰκονόμος περὶ τῆς Ἰσορίας, καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων τῶν ἐπιστημοτέρων τῆς Φιλολογίας ὑποκειμένων, οἷον
 Ἀρχαιολογίας, Μυθολογίας, Ἐπιστολογραφίας, Μυθιστορίας,
 Γραμματικῆς, Μαθήσεως γλωσσῶν, Κριτικῆς, καὶ τῶν λοι-
 πῶν, ὅσα κρέμονται ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῆς τέχνης τῶν Γραμ-
 μάτων.

Εἰς τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης τῶν Γραμματικῶν πραγ-
 ματείας ὁδηγὸν κυρίως εἶχεν ὁ συγγραφεὺς τὸν Ἀριστοτέλην,
 ἐδοκίμηθη ὅμως πολὺ καὶ ἀπὸ ἀλλογενεῖς, οἷον τοὺς Γάλλους
 Laharpe καὶ Batteux, τὸν Ἀγγλον Blair κ. λ.

Εἰς τὰ μὲ ὀρθὴν κρίσιν καὶ σκέψιν γραμμένα προλε-
 γόμενα ὁμιλεῖ ὁ συγγραφεὺς ἐκτὸς ἄλλων ὑποκειμένων α'. πε-
 ρὶ Ποιήσεως καὶ περὶ Ποιητοῦ, β'. περὶ Ῥητορικῆς καὶ Ῥήτο-
 ρος καὶ Συγγραφέως, καὶ δίδει περὶ τούτων πρὸς τοὺς νέους
 ἀρίστας συμβουλίας· ὁμιλεῖ προσέτι καὶ περὶ τῆς ὁμιλουμένης
 γλώσσης καὶ τῆς διορθώσεως αὐτῆς κ. τ. λ.

(*) Ἰδ. Ἀγ. Ἐρ. Ἀρ. 18. Σελ. 324. τοῦ 1816. ἔτους.

Ὁ σεβάσμιος συγγραφεὺς δεικνύει πανταχοῦ ὅτι ὠφελήθη ἀπὸ τὰς κρίσεις καὶ τῶν νῦν ζώντων σοφῶν ὁμογενῶν του, τοὺς ὁποίους ἐξεύρει καὶ νὰ τιμᾷ κατ' ἀξίαν, καὶ ὅτι ἐσκέφθη βαθέως περὶ τῶν ὅσα γράφει. ἀποκαθίσταται παράδειγμα μιμήσεως κατὰ πάντα ὅχι μόνον εἰς τοὺς ὅσοι δὲν ἐπάτησαν τὰ χρώματα τῆς σοφῆς Εὐρώπης ὁμογενεῖς λογίους, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοὺς τῶν ὅσοι εἶχαν τὴν τύχην αὐτήν. Ἡ φράσις τοῦ ἀνδρὸς σιμᾷ πολλῶν ἄλλων ἀρετῶν, τὰς ὁποίας ὀλιγάκις ἀπαντῶμεν παρ' ἄλλοις, διαπρέπει κατ' ἐξοχὴν ὅσον εἰς τὴν εὐβροίαν, κομψότητα, ἀδρότητα, καὶ πυκνότητα τῶν νοημάτων· καθὼς ἐπιμελεῖται τὸ πραγματικόν μέρος, καὶ ιδέας ὀρθὰς μόνον διώκει, προβάλλει, καὶ διδάσκει, ὁμοίως ἐπιμελεῖται καὶ τῶν λέξεων τὴν ἐκλογὴν, καὶ σύνθεσιν. Εὐχόμεθα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν γένος τὸν πληθυσμὸν τῶν τοιούτων ἀνδρῶν πρὸς ταχυτέραν καὶ ὀρθωτέραν διάδοσιν τῆς ἀληθινῆς παιδείας.

ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕἸΔΗΨΕΙΣ.

Ἀπὸ γράμματα τῆς Σμύρνης μαυθάνομεν τὴν καλὴν κατὰ τὰς ἐκεῖ φιλολογικῶν Γυμνασίου, καὶ σπεύδοντες νὰ κοινοποιήσωμεν τινὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ περικλεῆς τοῦ γένους μας τοῦτο διδασκαλεῖον. Οἱ μέχρι τοῦδε ἐπιτροπεύοντες Κύριοι Γεώργιος Ὁμήρος, Νικόλαος Μαυροκορδάτος καὶ Ἡλίας Βαλῆς, ἀφ' οὗ ὑπερέτισαν τὴν σχολὴν μὲ ζῆλον θαυμάσιον τέσσαρας ἐνιαυτοὺς, ἐπαιρητὴν ἦσαν, κατὰ τὸν περὶ τῆς ἐπιτροπίας κανόνα τοῦ τῆς σχολῆς κώδικος· καὶ ἐψηφίσθησαν κατὰ κοινὴν τῶν προυχόντων Σέλησιν ἐπιτροποὶ μὲν οἱ Κύριοι Στυλιανὸς Χ. Παναγιώτου, καὶ Κουζινὸς Κατακουζηνός· ἔφεροι δὲ οἱ Κύριοι Γεώργιος Ὁμήρος, καὶ Ἡλίας Βαλῆς· καὶ ἐπιμελοῦνται τὸ ὑπουργημάτων μὲ πολλὰς καὶ χρυσὰς ἐλπίδας τῶν φιλομαθῶν καὶ φιλοκάλων. Ἀναγγέλλουσι δὲ προσέτι τὴν γενναίαν εἰς τὸ Γυμνάσιον προσφορὰν τοῦ ἐν Ὀδησσῷ τὰς ἐμπορικὰς ποιουμένου διατριβὰς Κυρίου Π. Νικολαΐδου Σμυρναίου. Ὁ καλὸς κάγαθός οὗτος νέος, τοῦ ὁποίου τὴν εἰς τὰ καλὰ ῥοπήν ἐπαινέσαμεν καὶ ἄλλοτε δημοσίως, ἀπὸ πῦρ φιλογενείας καὶ φιλομαθείας ἀναφλεγό-

μενος, ἀριερώσεν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος του γρόσια 10,000, τὰ ὅπῃα παρέλαβον οἱ ἐπίτροποι τοῦ Γυμνασίου κατ' ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος μηνός. Τὸ ἔργον τοῦ χρηστοῦ τούτου καὶ φιλοπατρίδος νέου εἶναι τόσον ἀφελίμον εἰς τὸ γένος, καὶ ἐπαίνων πολλῶν ἄξιον, ὅσον τὸ τῆς Σμύρνης Γυμνάσιον, ἀπὸ τὰ ἀφελιμώτερα τῶν ἐνεστώτων τοῦ γένους μας σχολείων, χρειάζεται ἀκόμη πολλά εἰς τὸ νὰ δεικνύῃ περισστέραν τὴν ἀφελειαν. Πρῶτος συνείδε τὸ ἐκ τοῦ Γυμνασίου τούτου προερχόμενον ὄφελος ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίψων Κύριος Ἀλέξανδρος Μαῦρος, ἀνὴρ φιλογενῆς καὶ φιλόκαλος, καὶ μὲ ἐλευθέριον χεῖρα ἐχάρισε κατὰ τὸ 1815 ἔτος εἰς αὐτὸ 10,000 γρόσια. Μετὰ τὸν φιλογενῆ Μαῦρον ἀνεφάνη συνδρομητὴς μὲ ζῆλον ἴσον καὶ χρηματικὴν ποσότητα τὴν αὐτὴν ὁ Κύριος Νικολαΐδης. Εἶθε τὸ Γυμνάσιον τῆς Σμύρνης νὰ εὕρῃ καὶ ἄλλους πολλοὺς τοιούτους ἀρωγούς διὰ νὰ κατασαβῇ εἰς ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν τῆς τελειότητος, εἰς τὸν ὅποιον προσμένουν μὲ χαρὰν νὰ τὸ ἴδωσιν ὅλοι οἱ φίλοι τῶν Μουσῶν καὶ τῆς πατρίδος. Ἐκδίδομεν δὲ ἐνταῦθα ἴσον τῆς πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἐπιστολῆς τοῦ Κυρίου Νικολαΐδου διὰ νὰ δείξωμεν εἰς ὅλους ποῖα αἰσθήματα καὶ φρονήματα ἐμφανέουσιν εἰς τὴν χρησὴν αὐτοῦ καρδίαν.

Φιλόμουσοι Προσάται καὶ Ἐπιμεληταὶ τοῦ Φιλολογικοῦ τῆς Σμύρνης Γυμνασίου!

Ἡ Προθυμία, τὴν ὁποίαν ἐδείξατε εἰς τὸ νὰ καταστήσετε τελευταῖον ἐδραῖον καὶ μόνιμον τὸ τῆς πατρίδος Μουσείου, ἀνευρίσκοντες τοὺς εἰς τοῦτο ἀναγκαίους προσπορισμούς, μ' ἦτο καὶ πάλαι γνωστὴ, ἀλλὰ τῶρα ὑπεραυξάνουσα, ἐκρότησε μετὰ πολλῆς φήμης καὶ μέχρις ἡμῶν.

Ἡ Φιλογένεια καὶ ὁ πρὸς τὴν παιδείαν ζῆλος σας, σᾶς ἐνεφύχωσεν εἰς τὸ νὰ ὑπερπηδήσητε ὅλας τὰς μεταξὺ δυσκολίας, καὶ νὰ ἀποδείξητε, ὅτι δὲν εἰσθε καταφρονηταὶ τοῦ θεσπεσίου χρήματος τῆς Παιδείας.

Μακάριοι λοιπὸν καὶ παντὸς ἐπαίνου ἄξιοι, διότι συνεργεῖτε εἰς τὸ νὰ εἰσάξητε εἰς τὴν πατρίδα τὴν Φιλοσοφίαν,

ἥτις μόνη δύναται νὰ καταστήσῃ τὰς ἀνθρώπους εὐδαίμονας, καὶ διὰ τῆς ὁποίας, ἔλπις εἶναι ἡ πάλαι ποτὲ περικλεεσάτη Σμύρνη, ἡ καυχωμένη εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Ὀμήρου, ν' ἀναλάβῃ πάλιν τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην λαμπρότητα, καὶ νὰ δύναται δικαιοτέρον καὶ τολμηρότερον νὰ διίσχυρίζεται, ὅτι ἐγέννησε καὶ ἔθρεψε τοιοῦτον μεγαλοφυᾶ ἄνδρα.

Ὅλη ἡ νεολαία τῆς Σμύρνης πρέπει νὰ σᾶς ἀποδίδῃ τὴν προσήκουσαν εὐγνωμοσύνην, διότι γίνεσθε αἰτία τοῦ φωτισμοῦ των, καὶ τῆς καλλιέργιας των, διατηροῦντες τὴν σχολὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ποτίζονται μὲ τὰ γλυκύτατα νάματα τῆς Παιδείας.

Εὐγνώμων λοιπὸν καὶ ἐγὼ, διότι ἐπαιδεύθην καὶ ἐφωτίσθην εἰς τὸ ὅποιον προσατεύετε σχολεῖον, εὐγνώμων πρὸς τὴν πατρίδα μου, ἥτις μ' ἐγέννησε καὶ μ' ἔθρεψε, τολμῶ τὴν εὐγνωμοσύνην μου ταύτην νὰ ἐκφράσω μὲ μικρὰν δόσιν καὶ συνδρομὴν, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ τοὺς φίλους συμπατριῶτας νὰ δεχθοῦν εὐμενῶς, ἥτις τοὺς ἐξηγεῖ ἱκανῶς πόσον ζήλον καὶ ἐρεσιν ἔχω, ν' ἀκούω πάντοτε, ὅτι δὲν ὑπερίζομεν ἀπὸ τοὺς γείτονάς μας Γραικοὺς, ἀλλὰ μεγάλην καὶ λαμπρὰν πόλιν οἰκοῦντες, μεγάλα καὶ λαμπρὰ ἡμῶν τὰ ἐπιχειρήματα.

Προσφέρω δι' ὑμῶν εἰς τὴν φίλην μοι πατρίδα πρὸς ἀντίληψιν μικρὰν τῆς τοῦ περικλεοῦς Γυμνασίου μας σερεώσεως, γρόσια Τουρκικὰ χιλιάδων δέκα, τὰ ὁποῖα ἔχετε τὴν ἄδειαν νὰ σύρῃτε εἰς ἐμὲ διὰ ἀντικαταλλακτικῆς συγγραφῆς σας. Ἡ καρδιά μου εἶναι μεγάλη, ὧς εὐεργέται καὶ τῆς πατρίδος καὶ ὅλου ἡμῶν τοῦ γένους, ἀλλ' εἴθε καὶ τὰ τῆς τύχης νὰ φανῶσιν ἐφεξῆς συνωδὰ τῆς θελήσεώς μου, διὰ νὰ τὴν ἀποδείξω τρανώτερον καὶ πρὸς τὴν μερικὴν μου ταύτην πατρίδα, καὶ πρὸς τὴν γενικωτέραν, τὴν πολυπόθητόν μας Ἑλλάδα.

Ἐν τοσούτῳ ὑποδέξατε, παρακαλῶ, τὴν μικρὰν μου ταύτην προσφορὰν ὡς σημεῖον τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ ζήλου τῆς πρὸς τὴν παιδείαν ἀπὸ τὸν ὅποιον φλογίζομαι· εὐχομαι δὲ εἰς τὰ φιλογενῆ σας ὑποκείμενα ὑγιεῖαν καὶ τὴν ἐπὶ τὰ κρεῖττω πρόδον τῶν ἀγαθῶν σας σκοπῶν, καὶ σᾶς ἀκριβοασπάζομαι.

Ὁδησῶ τῇ 15. Σεπτεμβρίου 1817.

Η. Νικολαΐδης.

Εἰς τὸν δεύτερον ἀριθμὸν τοῦ ἐφετινοῦ Λογίου Ἑρμοῦ ἀναγγείλαμεν τὰς εἰς τὸ Λύκειον τοῦ Βουκουρεστίου γενομένας μεταβολὰς καὶ μεταλλαγὰς διδασκάλων. Ἐξέυροντες ὅτι μέγα μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ἔχει διὰ πολλοὺς λόγους τὴν προσοχὴν του ἐρρίμμεν ἐἰς τὸ Λύκειον αὐτό, τὸ ὁποῖον προσασία καὶ συνεργεία τοῦ νῦν περικλεῶς ἡγεμονεύοντος φιλομούσου Αὐθέντου σπεύδει ὅχι μόνον τὸν πρῶτον τόπον μεταξὺ τῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος ν' ἀποκτήσῃ, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλὰ τῆς ἄλλης Εὐρώπης ν' ἀντιπαραβάλλεται, κηρύττομεν μετὰ χαρᾶς καὶ προθυμίας πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς αὐτό· καὶ ἰδοὺ πρὸς τὸ παρὸν ἔκτινος γράμματος ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου τοῦ ἐνεσῶτος ἔτους ἐκ Βουκουρεστίου, τὰ ἑξῆς:

„Προχθὲς ἠνεώχθη τὸ σχολεῖον καὶ ἐγένετο ἡ ἑναρξὶς τῶν μαθημάτων προΐσαμένου τοῦ σοφολογιατάτου Βενιαμίν. Παρευρέθησαν εἰς τὴν σχολὴν οἵ τε Ἀρχιερεῖς καὶ ἅπαν τὸ σύστημα τῶν πρῶτων ἀρχόντων· ἐξεφώνησε δὲ λόγον ὁ Ἀρχὼν Ποσελνίκος Μαυροκορδάτος, τὸν ὄνσοι περικλεῖω, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ διδάσκαλος Βενιαμίν, ὄνσοι πέμψω, καὶ οὕτως ἡ μὲν ἑναρξὶς ἐγένετο, περιμένονται δὲ οἱ προσκληθέντες ἄλλοι διδάσκαλοι διὰ νὰ ἀναλάβῃ ὁ καθεὶς αὐτῶν τὸ μέρος τῆς παραδόσεως, εἰς ὃ πέφυκεν· ἐλπίζω δὲ, τὸ Λύκειόν μας νὰ κατασταθῇ μὲ τὸν καιρὸν σωσὴ Ἀκαδημία — — —“.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ῥήθεις λόγος τοῦ εὐγενεστάτου καὶ φιλογενεστάτου Ἀρχόντος μεγάλου Ποσελνίκου Κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου εἶναι ἄξιος ν' ἀναγνωσθῇ καὶ παρὰ πολλῶν ἄλλων διὰ τὴν ἐν αὐτῷ σύντομον καὶ φρόνιμον ἔκθεσιν τῆς παιδείας, τῶν καλῶν αὐτῆς κ.τ.λ., ἐκδίδομεν καὶ αὐτὸν διὰ τοῦ Λ. Ἐ.

„Κοινῶς ὁμολογούμενα εἶναι καὶ ἀναντιρρήτα τὰ ἐκ τῆς παιδείας προσγινόμενα κατὰ εἰς τὸν κοινωνικὸν ἡμῶν βίον· αὕτη ἐκ βαρβάρων, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν ἐξ ἀγρίων θηρίων ἐξημέρωσε, καὶ ἐξευγένισε τὸ ἀνθρώπινον γένος· αὕτη μᾶς ἐμάθε νὰ συλλογίζώμεθα, καὶ συλλογιζόμενοι νὰ διακρίνωμεν τὸ καλὸν τοῦ κακοῦ, νὰ ἐκλέγωμεν τὰ ὅσα καλὰ, καὶ ἀφέλιμα εἰς ἡμᾶς, ἐξ ἐναντίας δὲ νὰ φεύγωμεν τὰ κακὰ, καὶ ὅσα ἐπικλαβή, καὶ ἐπιζήμια· αὕτη κατέσκησεν ἀθάνατον τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ σήμερον πεφωτισμένη Εὐρώ-

πη εἰς αὐτὴν χρεωσθεῖ τὸν ἐξευγενισμόν, τὴν εὐνομίαν, καὶ εὐδαιμονίαν της. Ὁ καιρὸς καὶ ἡ πείρα πραγματικῶς μᾶς ἀπέδειξαν ὅτι ἐκεῖνα ὑπῆρξαν πάντοτε εὐτυχέστερα ἔθνη, ὅσα ἐνηγκαλίσθησαν τὴν παιδείαν, καὶ ὅσων πάλιν οἱ ἀρχηγοὶ, καὶ οἱ προϋχόντες πρὶν λάβωσιν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας τῆς ἀρχῆς ἔφθασαν νὰ γνωρίσωσι τὰ ἀμοιβαία χρεὶ τῶν ἀρχόντων πρὸς τὸν λαόν, καὶ τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς ἀρχοντας. Ὑπῆρξε ποτὲ καιρὸς καὶ ὃν ἡ πεφωτισμένη Εὐρώπῃ εὕρισκετο εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος, ἀλλ' ἀφ' οὗτου ἐνηγκαλίσθη τὰς Μούσας φυγαδεύεισας ἀπὸ τὴν παλαιάν των ἐσίαν, τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' οὗτου ἀρξαμένη νὰ φωτίζεται ἔφθασε νὰ γνωρίσῃ, ὅτι ἡ παιδεία καὶ ἡ μάθησις εἶναι τὰ πρῶτα συντελεστικά εἰς τὸν ἐξευγενισμόν τῶν ἐθνῶν, δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τῆς νὰ προετοιμαζῇ ὅλα τὰ μέσα, δι' ἃν προσκτάται ἡ παιδεία, τῆς νὰ συζητῇ Πανεπιστήμια καὶ Ἀκαδημίας, νὰ προσκαλῇ καὶ νὰ δέχεται μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας, νὰ τιμᾷ, καὶ νὰ ἀνταμείβῃ τοὺς σοφοὺς καὶ πεπαιδευμένους ἄνδρας, διὰ τοῦτο καὶ ἔφθασε τάχιον ἴσως, παρ' ὅσον ἡλπίζετο εἰς τὸν νῦν βαθμὸν τοῦ ἐξευγενισμοῦ, καὶ τῆς δόξης της.

„Ἡμεῖς καὶ ὅσον καυχώμενοι καὶ χαίροντες ἡμποροῦμεν νὰ γνωρίσωμεν σήμερον τὴν αἰσθητὴν πρόδόν μας εἰς τὴν παιδείαν, καὶ τὴν ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπτήν, ὡς εἶπεν, καὶ φανεράν ἐπὶ τὸ κρεῖττον διαφορὰν τῶν γνώσεων, καὶ ἰδεῶν μας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξ ἐναντίας λυπούμενοι πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι μακρὰν εἴμεθα ἀκόμη τῆς τελειότητος ἐκείνης, εἰς τὴν ὅποιαν δικαίως ἡμποροῦν νὰ καυχήθωμεν, ὅτι ἔφθασαν τὰ σοφὰ τῆς Εὐρώπης ἔθνη. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ πολὺ μέρος ἐκατορθώσαμεν ὅταν ἔφθάσαμεν ἤδη νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀφάελειαν τοῦ πράγματος, ὅταν ἡσθάνθημεν ὅτι ἡ παιδεία εἶναι τὸ πρῶτον συστατικὸν τῆς εὐδαιμονίας μας, καὶ ὅταν καὶ τοὶ ἄποροι, καὶ δυσχεεῖς, οἱ πλείους ἐξ ἡμῶν, καταλιμπάνωμεν ὅμως καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς, καὶ οἰκείους, καταφρονῶμεν πᾶν εἶδος τάλαιπωρίας, καὶ κακοπαθείας, καὶ τρέχωμεν εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης διὰ νὰ φωτισθῶμεν.“

„Ἄς χαίρωνται ἐκεῖνοι οἱ γονεῖς ὅσοι πρῶτοι ἔδωσαν τὸ παράδειγμα σέλλοντες τὰ τέκνα των εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Ἀκαδημίας· ἄς χαίρωνται ἐκεῖνοι οἱ νέοι ὅσοι καταφρονήσαντες τὰς προκειμένας δυσχερείας, καὶ τάλαιπωρίας, ἔδραμον

γεννίας, καὶ ἀκαμάτω ποδὶ εἰς τὰ πηγὰς, ἐξ ὧν ἤλπιζον νὰ ποτισθῶσι τὰ νάματα τῆς Φιλοσοφίας· οἱ πρῶτοι θέλουν ἰδῆ μετὰ χαρᾶς τὰ τέκνα των ἐπιστρέφοντα μετ' οὐ πολὺ ἐς ἐρανόμενα μὲ τὸν ἀθάνατον ζέφανον τῆς εὐφημίας, καὶ δόξης· οἱ δευτέρου θέλουν ἔχει διπλὴν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ὅτι καὶ αὐτοὶ ἔμαθον νὰ εἶναι εὐτυχεῖς, καὶ ἀπέκτησαν τὰ μέσα ἐκεῖνα, ὃ ὧν δύνανται νὰ ἀποκαταστήσωσιν εὐτυχεῖς καὶ ἄλλους.“

„Ἀλλὰ πόσον μεγαλιτέρα θέλει εἶναι ἡ χαρὰ καὶ τῶν πρῶτων, καὶ τῶν δευτέρων, καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν ἐρασῶν τῆς παιδείας, ὅταν μάθωσιν ὅτι προετοιμάζεται εἰς αὐτοὺς νέον σπουδαστήριον, ὃχι πλέον ἀπωκισμένον, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς πατρίδος των ἀνεγειρόμενον· πόσον θέλουν χαρῆ, ὅταν μάθωσιν ὅτι ὁ κοινὸς ἡμῶν πατήρ, ὁ φιλογενής, ὁ φιλόμουσος ἡμῶν Ἠγεμὼν, ἀπ' οὗ ἐπρόικισε τὸ σχολεῖον τοῦ Βουκουρεστίου μὲ προσόδους ἱκανὰς, φιλοτιμεῖται νὰ τὸ βυθίσι κατὰ μίμησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἀκαδημιῶν, ὅτι ἄνδρες σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι προσκαλοῦνται πανταχόθεν ἀναδεχόμενοι τὰς καθέδρας τῶν διαφόρων μαθημάτων; ὅτι ἔφοροι ἄσκητοι, καὶ φιλόπονοι καταγίνονται εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἀναγκαίων διαταγῶν, καὶ φιλοτιμοῦνται νὰ εἰσάξωσι τὴν κεσμιότητα καὶ χρυσοθήειαν, τὸ πρῶτον ἀναγκαῖον πρᾶγμα εἰς τὰ τοιαῦτα κοινωφελῆ καταστήματα; πόση πρέπει νὰ εἶναι ἡ χαρὰ τῶν ἀληθῶς πατριωτῶν, καὶ τῶν ἐπιθυμούντων τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Βλαχίας, ὅταν βλέπωσιν ὅτι ἡ κηδεμονία τοῦ Ἠγεμόνος των ἐξαπλοῦται γενικῶς εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν, καὶ ὅτι συγχρόνως μὲ τὴν ἡν μελετᾷ νὰ συστήσῃ Ἀκαδημίαν ἐπιτάττει τὴν σύστασιν σχολείων τῆς ἐπιχωρίου γλώττης, καὶ φροντίζει ὥστε ἐν αὐτοῖς νὰ παραδίδονται διάφοροι κλάδοι τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τῶν χειρῶν μαθημάτων;“

„Ἡ Ἀκαδημία τοῦ Βουκουρεστίου ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς ἤδη δὲν θέλει ἡμπορεῖ βέβαια νὰ παραβληθῇ μὲ τὰς συστηματικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑυρώπης, εἰς τὰς ὁποίας ὅλοι οἱ κλάδοι τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν παραδίδονται καθ' ὅλην των τὴν ἑκτασιν· ἂν ὅμως τὰ πράγματα προβαίνωσι κατ' εὐχὴν, ἂν ὁ διὰ τὴν παιδείαν ζῆλος τῶν νέων αὐξάνῃ (καθὼς καὶ ἐλπίζεται) καθ' ἡμέραν, ὅταν οἱ ἐν τῇ Ἑυρώπῃ ὁμογενεῖς τελειοποιοῦμενοι εἰς τὰς ἐκεῖ Ἀκαδημίας ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των διὰ νὰ φωτίσωσι τοὺς ὁμογενεῖς των, δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι

καὶ διὰ τὴν θέσιν, καὶ διὰ τὰ μέσα, καὶ διὰ τοὺς πόρους θέλουν προκρίνωσι τὸ σχολεῖον τῆς Βλαχίας, καὶ ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θέλει καταστήσει τῷ ὄντι ἂν ὅχι νὰ φιλονεικῇ τὰ πρωτεῖα, νὰ ἐξισοῦται ὁμῶς μὲ τὰ περιφημότερα Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἑναρξίς τῆς παραδόσεως τῆς σοφολογιωτάτης Κυρίου Βενιαμὶν εἶναι ὁ πρόδρομος τῆς ἔσον οὕτω ἐλπίζομένης τελείας συζήσεως τῆς Ἀκαδημίας.

„Ἰδοὺ λοιπὸν, νέοι φιλόπονοι, καὶ φιλομαγεῖς, ἰδοὺ σὰς ἀνοίγεται νέον καὶ λαμπρὸν σάδιον· ὑμέτερον ἔργον εἶναι τὸ νὰ διατρέξῃτε γενναίως, καὶ νὰ φανήτε ἄξιοι τῶν ἐλπίδων τοῦ γένους, καὶ τῆς πατρίδος σας· βάσιν ὅλων τῶν ἐπιχειρημάτων σας ἔχετε πάντοτε τὴν κοσμιότητα, καὶ χρηστούθειαν· προσφέρετε τὸ ἀνῆκον σεβας εἰς τὰ θεῖα· φυλάττετε τὰ πρὸς τοὺς διδασκάλους σας χρῆν· ἐπιμελεῖσθε εἰς τὰ μαθήματά σας, καὶ ἐξέ βέβαιον, ὅτι ἡ εὐφροσύνη, καὶ αἱ εὐχαὶ τῶν γονέων, καὶ τῆς πατρίδος σας, καὶ ἡ ἰδία σας εὐδαιμονία, θέλει εἶναι οἱ τερπνύτατοι καρποὶ τῶν ἀγώνων σας.,,

Δὲν θέλει χαροποιήσῃ ολίγον τοὺς φιλογενεῖς καὶ ἡ εἰδήσις, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς νήσου Πάρου ἐσυστήθη νεωστὶ σχολεῖον προσασίᾳ καὶ συνεργείᾳ ἀνδρὸς εὐγενοῦς καὶ φιλομούσου, κατὰ πολλὰ ἐπιθυμοῦντος τὸν φωτισμὸν τοῦ γένους του, καὶ μὲ πολὺν ζῆλον συντρέχοντος πάντοτε εἰς τὰ πρὸς τοῦτο συμβάλλοντα· τὴν χαροποιὰν αὐτὴν εἶδον μανθάνομεν ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦ γραμματος:

Πανευγενέσατε σεβασέ μοι θεῖε!

„Κατὰ τὴν ἐξδύμνην τοῦ Νοεμβρίου ἔλαβον τὸ ἀπὸ ἑκτῆς Ἰουλίου προσκυνητόν μοι γράμμα σας, καὶ τὰ ὅποια ἐξείλατε δῶρον εἰς τὴν κοινὴν σχολὴν βιβλία σὺν τῷ καταλόγῳ αὐτῶν σῶα, διὰ τῶν ἐν Σμύρῃ Κυρίων Ἀδελφῶν Βλαχῶν. Ἡ νεοσυμβαθεῖσα, σχεδὸν διὰ μέσου σας σχολῆμας ἔχει ἕως τῶρα τεσσαράκοντα μαθητάς, οἵτινες βαθμηδὸν ἐπιδίδουσιν ὑπὸ τὴν ἄκραν ἐπιμέλειαν τοῦ φιλόλογου διδασκάλου μας Κυρίου Κωνσταντίνου Γεωργιάδου. Ἡ ἐποία παραδίδεται Γραμματικῇ εἶναι ἡ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ παρὰ Σ. Οἰκονόμου μεταφρασθεῖσα τοῦ Βουττμάνου. Παραδίδει δὲ πρὸς τὸ παρὸν

ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ἐκτὸς ἄλλων μαθημάτων, τὴν ἠθικὴν Φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν Κατήχησιν καὶ Ἀριθμητικὴν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος. Ἐλπίζομεν σὺν Θεῷ μεγάλας προόδους, ἔχοντες μάλιστα καὶ τοιοῦτον προσάτην καὶ κηδεμόνα εὐπατρίδην, οἷος εἶναι ἡ πανευγενεία Σας. Ὁ ἀνεψιὸς καὶ δοῦλος Σας ἐπιμελοῦμαι ὅσον τὸ δυνατόν τὸ ὅποιον ἀνελάβον ἐπαγγέλμα τῆς ἐφορίας. Ἐλπίζω ἐντὸς ὀλίγου νὰ πέμψητε καὶ τὸν Λόγιον Ἑρμῆν“.

Τῆς πανευγενείας Σας

Ἐκ τῆς Πάρου τὴν 15/14 Δεκεμβρίου 1817.

ἀνεψιὸς καὶ δοῦλος ταπεινὸς
Μάρκος Π. Μάτζα Μαυρογένους.

Φιλογενεῖς καὶ φιλόπονοι ἐκδύται τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ!

Γνωρίζων ἐκ τῆς φήμης καὶ ἐκ τῆς ἰδίας μου πείρας τὸν ἐνθερμον ζῆλόν σας τὸν διὰ τὴν κοινὴν ἀφέλειαν τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος, πεπεισμένος πρὸς τούτοις, ὅτι προθυμείσθε κατ' ἐξοχὴν νὰ κηρύττειτε διὰ τοῦ ὄντως ἀφελίμου Ἀρχειφόντου τὰ ἀξιολάμπια καὶ τῷ ὄντι Ἑλληνικὰ ἔργα τῶν φιλογενῶν ἐμπόρων τῆς Ἑλλάδος, σᾶς παρακαλῶ θερμᾶς νὰ ἐκδώσῃτε ὅσον οὕτω τὴν ἐπομένην σημείωσιν τῆς ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένης φιλολογικῆς ἐφημερίδος, ἣτις ἐπιγράφεται, *La Quinzaine Littéraire*. Τὴν σημείωσιν ταύτην ἀντέγραψα ἐκ τοῦ No. 1. Janvier 1818., καὶ τὴν μετέφρασα κατὰ δύναμιν εἰς ἀφέλειαν τῶν φιλότατων ὁμογενῶν μου.

Ἵγιαίνετε εὐτυχοῦντες, ἄνδρες φιλογενεῖς καὶ ἀφελίμοι, τῇ ὑπομονῇ-προσκατεροῦντες!

Ἐν Παρισίοις, 10. Ἰανουαρίου 1818.

ὁ διὰ βίου πρόθυμος εἰς τὰ
φιλογενῆσας προσάγματα

Γεώργιος Μεϊτάνης.

„Καὶ ἄλλοτε ἀμιλήσαμεν, καὶ νῦν μετὰ μεγάλης χαρᾶς λαμβάνομεν αἰτίαν νὰ ὁμιλήσωμεν πάλιν περὶ τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης τῶν Γραικῶν, ἣτις ἐξυπνίζουσα εἰς αὐτοὺς τὴν ἀνά-

μνησιν τοῦ τί ἦσαν πάλαι ποτὲ, καὶ τὴν ιδέαν τοῦ τί δύ-
ναιτο νὰ κατασταθῶσι πάλιν, ἐμψυχώνει, διατηρεῖ, καὶ αὖ-
ξάνει ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὴν φιλοκαλίαν αὐτῶν, καὶ τὴν περὶ
τὰς μαθήσεις φιλοπονίαν. Ἀνεφέραμεν δὲ μετ' ἐπαίνων τὰς
γενναίας καὶ ἐνδόξους δαπάνας, τὰς ὁποίας κάμνουσιν οἱ ἐπι-
σημότεροι ἔμποροι τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν πρόδου
τῶν φράτων, καὶ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς δυσυχοῦς αὐτῶν
πατρίδος· μεταξύ δὲ τῶν ἀξιοθαυμάσων τούτων ἔμπορων
ἐπαινεῖται κατ' ἐξοχὴν ὁ ἐξ Ἀδριανουπόλεως κύριος Γεωργίος
Σακελλαρίου· διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις, διὰ τῆς ἀδράς δαπά-
νης αὐτοῦ τοῦ εὐγενεῦς ἀνδρὸς τυπóνεται κατὰ τὸ παρὸν ἐν
Βιέννῃ ἡ Ἰλιάς τοῦ Ὀμήρου παραφρασθεῖσα διὰ στίχων ὑπὸ
τοῦ κυρίου Ρουσιάδου, καὶ περιέχουσα διαφόρους χαλκογρα-
φικὰς εἰκόνας· αὐτὸ δὲ τὸ πόνημα δέλει εἶναι διηρημένον
εἰς δεκατρεῖς τόμους εἰς ὀγδοὺν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος
καὶ ὁ δεύτερος ἐξεδόθησαν ἤδη, καὶ ἔχομεν αὐτοὺς ἀνα χεῖ-
ρας, καὶ δέλομεθ' ἅμῃ τὴν κρίσιν των. Εἶθε νὰ μιμηθῶσι
καὶ ἄλλοι πολλοὶ πλούσιοι τοῦτὸ τὸ παράδειγμα, καὶ τὰ
γενναῖα καὶ ὄντως Ἑλληνικὰ φρονήματα, τὰ ὁποῖα καθημε-
ρινῶς δεικνύουσιν οἱ ἐν Παρισίοις ἀξιοὶ αὐτάδελφοι τοῦ κυ-
ρίου Γεωργίου Σακελλαρίου! εἶθε ἅπλοῖ ἔμποροι νὰ ἐκβάλω-
σι τέλος πάντων τοὺς δυνατοὺς ἐκείνους Γραικοὺς τοῦ παρόν-
τος χρόνου ἀπὸ τὴν αἰσχρὰν ληθαργίαν των! οἱ ὅποιοι εἴτε
τῶ ὄντι δὲν ἠξεύρουσιν, εἴτε προσποιοῦνται πῶς δὲν ἠξεύ-
ρουσιν, ὅτι ὅσον ὁ ὕπνος εἶναι βαθύτερος, τόσον περισσότε-
ρον ἡμπορεῖ νὰ γείνη τὸ ἐξύπνημα τρομερὸν ἐν μέσῳ τῶν
ἐρειπίων! —

* Ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ Ἑρμοῦ πρὸς τὸν Ἑλ-
ληνόφρονα Σαλαμίνιον.

(σ α λ ο έ ν .)

Πρὸς τὸν προκρούσιν τοῦ ρυθμοῦ τῶν στίχων,
τῶν μυθεσιῶν νέον τυμωρόχον,
φαινόμενον μὲν δις καθένα μῆνα,
γνωστὸν δὲ μόνον εἰς τὴν Σαλαμῖνα

Ἀρ. 6.

κηρύττω πικρὰν νέαν ἀγγελίαν,
 κ' ἄς τὴν ἀκούσῃ μὲ ἀοργησίαν.
 Σ' τὰς πεδιάδας χθὲς τὰς Ἠλυσίους
 παμπόλλους ἰδὼν ἄνδρας μακαρίους,
 καὶ τὸ φάσμα 'κεῖ ἴδα τοῦ Αἰσώπου
 εἰς σκιὰν τερπνοῦ καὶ συνδένδρου τόπου,
 Καθὼς τὸν ἴδα, τρέχω, πλησιάζω,
 καὶ τοὺς Γραικοὺς μου ὑπερεκθειάζω,
 τοὺς προγόνους των πόσον ἐνθυμοῦνται!
 εἰς τὴν σοφίαν πόσον τοὺς μιμοῦνται!
 πῶς εὐδοκιμοῦν εἰς τὴν μυθοποιίαν,
 μὲ τὴν 'δικὴν του ἀκριβῶς ὁμοίαν!
 κ' εὐθύς εἰς χεῖρας δίδω τοῦ ἰδίου,
 ὄρμαθόν μύθων τοῦ Σαλαμινίου.
 Ἀποῦ τοὺς ἴδεν, ὕψωσε τοὺς ὤμους,
 καὶ μ' εἶπε λόγους τούτους τοὺς συντόμοι.
 Σ' αὐτῶν τῶν μύθων τὸ τοιοῦτον ὕφος
 πρόσφορος εἶναι ἢ ἐξῆς μου ψῆφος;
 Μιμεῖτ' ἀκριβῶς ὁ σωρόστων ὅλος
 τὸ σῶμά μου ναι, τὸν δὲ νοῦν οὐδόλας.

Εἰδησις Φιλολογικῆ.

Ὁ κατὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας διδάσκαλος τῆς
 Ἰατρικῆς κύριος Κάρολος Γοττλόβιος Κύνος (Kühn) ἐπιχειρεῖται
 τὴν ἐκδοσιν ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε σωζομένων ἱατρικῶν Ἑλλη-
 νων συγγραφέων. Τὸ σχεδίαν τῆς ἐκδόσεως ταύτης εἶναι κα-
 τὰ τὰς ἰδίαις αὐτοῦ λέξεις τὸ ἐξῆς.

Πρῶτον (λέγει) θέλω φροντίσει περὶ τῆς ἐπιμελοῦς ἀντι-
 γραφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου κατὰ τὰς ἀρίτας ἐκδόσεις·
 εἰς αὐτὸ θέλω προσθέσει τὴν Λατινικὴν μετάφρασιν· ἐνὸς δὲ
 ἐλάττου συγγραφέως θέλω προτάξει τὴν φιλολογικὴν ἱστορίαν,
 βρανισμένην μὲν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν βιβλιοθήκην Ἰωάννου
 Ἀλδέρτου Φαβρικίου, πλὴν ὅπου ἀνάγκη αὐξημένην καὶ διωρ-
 θωμένην· θέλω δὲ ἐπιτάξει σχόλια κριτικὰ συνειλεγμένα ἀ-
 πὸ παλαιᾶς ἐκδόσεις, ἀπὸ κώδικας χειρογράφων, ἀπὸ τὰς

διορθώσεις τῶν πεπαιδευμένων, καὶ πλουτισμένα μὲ σημεῖα·
 ρεῖς τοῦ Ἰαννοῦ Κορναρίου, Ἀνουτ. Φαίζιου, Ἰω. Φραϊνδίου,
 Γουεντζίου, Κλίφτanos, Μαϊθωμίου, Τριλλέρου, Χερίγκας,
 Βερνάρδου, Βιλλετίου, Κοραῖ, καὶ ἄλλων. Εἰς τὸ τέλος δε-
 λω προσθέσει ἓνα γενικὸν πίνακα τῶν ἐλληνικῶν ἱατρικῶν λέ-
 ξων, τοῦ ὁποῦ μόνου παράδειγμα ἔδωκεν ὁ Φαίζιος.

Τὸ σχῆμα δέλει εἶναι ὀγδοὺν μέγα, κατὰ τὴν τοῦ Πλου-
 τάρχου ἔκδοσιν παρὰ Βυττεμβαχίου· ἡ δὲ τάξις ἡ ἐξῆς·
 πρῶτος ἀπάντων δέλει ἐκδοθῆ ὁ Γαλινός· ὅχι διότι δὲν ἀνή-
 κει εἰς τὸν Ἱπποκράτην ἡ πρώτη χώρα, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο αἰώ-
 νες σχεδὸν παρήλθον ἀπὸ τῆς νεωτάτης ἐκδόσεως τῆς παρα-
 ῖεν. Χαρτερίου τῶν τοῦ Γαλινου συγγραμμάτων· ἔπειτα αὐ-
 τὰ εἶναι καὶ εἰς τοὺς Φιλολόγους ἀφελιματάτα. Τὸν Γαλινόν
 διαδέχεται ὁ Ἱπποκράτης, καὶ τοῦτον οἱ λοιποὶ καθεξῆς, Σε-
 νοκράτης, Διοσκορίδης, Ἀρεταῖος, Ρουφος Ἐφέσιος, Ἀλέ-
 ξανδρος Ἀφροδισιεύς καὶ Κάσσιος Φέλιξ, Νικάνδρος, Ἀέτιος
 Ἀμιδηνός, Παῦλος Αἰγινίτης, Ὀριδάσιος, Νεμέσιος, Νό-
 νος, Παλλάδιος, Δημήτριος Πεπαγωγμένος, Διοκλῆς Καρύσι-
 ος, Φιλάρετος, Στέφανος Ἀθηναῖος, Σιμεὼν Σῆθος, Μο-
 σχίων, καὶ οἱ εἰς τὴν Συλλογὴν τοῦ Νικήτα περιεχόμενοι
 Σωρᾶνός καὶ Ὀριδάσιος (τοὺς ὁποῖους πρῶτος, ἂν καὶ ἐν μέ-
 ρει ἐδημοσίευσεν ἐκ τῆς πλουσίας τῶν Μεδίκων βιβλιοθήκης
 ὁ Κόκχιος), τελευταῖον ὁ Ψελλός, Θεόφιλος Πρωτοσπαθάριος,
 καὶ Ἰωάννης Ἀκουάριος· δέλουν δὲ συγχλείσει τὴν συλλο-
 γὴν τὰ Γλωσσάρια τοῦ Ἑρωτιανοῦ καὶ Γαλινου.

Ἰπὸσχεται ὁ ἐκδότης κατὰ μὲν τὸ ἐνεστὸς ἔτος νὰ ἐκ-
 δώσῃ τὸν Γαλινόν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς διάστημα 4 — 5 ἐνιαυ-
 τῶν. Ἐπειδὴ ὡς τόσον τὸ μέγεθος τοῦ ἐπιχειρήματος ἀπαιτεῖ
 καὶ ἔξοδα μεγάλα, διὰ τοῦτο προσκαλεῖ εἰς συνδρομὴν τοὺς
 ἐρασὰς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Διασώτας τῆς Ἱατρικῆς, τοὺς ὁ-
 ποῖους παρακαλεῖ ἐν ταύτῳ νὰ ἐγγυηθῶσι τὴν συνδρομὴν διὰ
 τῆς ἰδίας αὐτῶν ὑπογραφῆς, τὴν ὁποίαν δέλουσι φέρει ἡ ἀ-
 μέσως εἰς αὐτὸν τὸν ἐκδότην ἢ εἰς τὸν πλησιέστερον εἰς αὐ-
 τοὺς βιβλιοπώλην.

Ἡ τιμὴ διορίζεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἐν τάληρον κατ'
 ὅκτῳ γροσίκια τῆς Σαξωνίας δι' ἐν ἀλφάβητον· ἡ δὲ συνδρο-
 μὴ εἶναι δεκτὴ ἕως εἰς τὸ ἐρχόμενον Πάσχα.

ΕΙΔΗΣΙΣ.

Μεταξὺ τῆς μεθ' ἡσυχίας ἐν Βιέννῃ διατριβῆς μου, ἐν-
ασχολούμενος εἰς τὴν τοπικὴν γλῶσσαν, ἀπήντησα τὰ εἰς τὴν
ἐποχὴν μας συμβάντα τῆς Γαλλικῆς γενικῆς ἐπαναστάσεως,
ἅτινα καὶ μελετήσας μετ' ἄκρας μου περιεργείας, εὗρον ἀναγ-
καῖα νὰ μεταδοῶσι καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς φιλολόγους ὁμογε-
νεῖς μου, ὡς ζωηρῶς παριστάνοντα τὸν πολὺπλοκον, καὶ ἐν
τ' αὐτῷ ὀρμητικὸν χαρακτῆρα τούτου τοῦ γένους, καὶ ὡς ἀ-
ποτελοῦντα τοιαύτην ἐποχὴν, ἣτις θέλει μένῃ διὰ παντὸς
βέβαια ἀξιωματικὸς εἰς τὰ χρονικά τῆς ἀνθρωπότητος· καὶ
τῷ ὄντι ἡ μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσις τούτων τῶν συμβάντων
κινεῖ τὸν ἀναγνώστην εἰς ἐκπληξιν.

Ὁ Συγγραφεὺς τούτων εἶναι ὁ μεταξὺ τῶν Γερμανῶν
περίφημος Σίλλερ, ὅστις ἔζη καὶ ὃν χρόνον ταῦτα ἐγίνοντο.

Τὰ Προίμα τῆς Ἱστορίας ταύτης εἶναι προηγουμένατινα
συμβεβηκότα, ἅτινα ἐπέφερον ταύτην τὴν ἐπανάστασιν, καὶ
ἄρχόμενα ἀπὸ Δουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου 1789. λή-
γουσιν εἰς τὸ 1795. ἔτος, ἐν ᾧ καὶ ἔλαβε τέλος αὕτη ἡ ἐπα-
νάστασις, καθαιρεθέντος τοῦ Βασιλέως, καὶ συσταθείσης τῆς
Δημοκρατίας.

Ταῦτα τὰ προηγουμένα τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ αὕτη ἡ
ἐπανάστασις ἐμπεριέχονται εἰς ἓνα τόμον, διηρημένον εἰς δύο
Περίόδους· ἡ δὲ λοιπὴ τῆς Ἱστορίας συνέχεια ἐκτείνεται μέ-
χρι τοῦ 1802, καὶ θέλει διαιρεθῇ εἰς τέσσαρας ἄλλους τό-
μους.

Ὁ περιεκτικὸς λοιπὸν τῶν δύο Περιόδων οὗτος πρῶτος
τόμος ἐκδίδεται ἤδη (*) διὰ τῶν πιεσιρρίων ὡς δοκίμιον· ὁ
δὲ ἐπόμενος δευτέρος μεταγλωττίζεται. Τούτου ἕνεκα καὶ
παρακαλοῦνται οἱ φιλόλογοι καὶ φιλόμουσοι ὁμογενεῖς νὰ
συνδράμωσιν εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐξόδων τῆς ἐκτυπώσεως,
ὑπογράφοντες ἑκάστου τοῦ τίμιον αὐτοῦ ὄνομα, διὰ νὰ σημειω-
θῇ κατὰ τὴν τάξιν ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου.

Ἡ τιμὴ δὲ τοῦ πρώτου τούτου τόμου τίθεται διὰ μὲν
τοὺς εἰς Βιένναν συνδρομητάς 4. φρ. χάρτινα, εἰς δὲ τοὺς
ἀπατέρους τόπους γρ. 5. Τούρκ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΥΓΓΕΛΛΟΣ ΦΑΣΣΗΣ.

(*) Ὁ πρῶτος αὗτος τόμος ἐξεδόθη ἤδη κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἰς Σελ.
277. καὶ 68.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

εἰς τὸ ζ'. τετράδιον τοῦ Λ. Ε. 1818.

Αὐτοσχέδιος Ὁμιλία, ἐκφωνηθεῖσα εἰς τὴν ταφὴν τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου Βασιλείου γενομένην ἐν Τεργέσῃ 15/3 Ἰανουαρίου 1818:

„Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα; καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε. Ἰωάννης κεφ. ις. §. 32:“

Γνώριμοι, φίλοι, συγγενεῖς τοῦ προκειμένου νεκροῦ ἄνθρωποι, δι' ἀκοῆς μόνον τὸν μακαρίτην γνωρίζοντες, τί ἤλθετε νὰ κάμετε εἰς τὴν παροῦσαν ταύτην πομπήν; νὰ κλαύσετε βέβαια τὴν ἀξιοθρήνητον σέφησιν, τὴν ὁποίαν ὅλοι πᾶσχομεν σήμερον· νὰ δώσετε τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὸν οὐδὲ περὶ ἀσπασμῶν οὐδὲ περὶ ἀνθρώπων ἤδη φρονούντα. Ὁ ὧς τοιοῦτον πατέρα φιλόσοργον, ὁ ἀδελφὸς τοιοῦτον αἰσθαντικὸν ἀδελφόν, φίλον τοιοῦτον ὁ πιστὸς φίλος, καὶ πολίτην ἀγαθόν, ὡς αὐτὸν; ὁλόκληρος ἡ πατρίς νὰ θρήνησῃ δίκαιον φαίνεται. Τὰ δάκρυα πλέκουσιν ἀμαράντινον σέφανον περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ θανόντος, καὶ ἡ πάγκοινος λύπη εἶναι ἀλάνθαστον μαρτύριον τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀνδρός. Τῶν ἐναρέτων αἱ ἱεραὶ ψυχαὶ ὄχι τοὺς πολυτελεῖς τάφους καὶ τὰ ἐπίσημα Μουσωλεῖα, δεῖγματα τῆς κενότητος, ἀλλὰ τῶν αἰσθαντικῶν φίλων τὴν καρδίαν, ταύτην τὴν προσφορὰν ἀποδέχονται, εἰς τοιαύτην θυσίαν εὐαρεστοῦνται. Ἡ ἐσωτερικὴ θλίψις, ἡ ἐνδόμυχος ἀνακίνησις τῆς καρδίας καὶ ὁ βαθὺς σαναγμός, αὗται εἶναι αἱ σάλπιγγες, διὰ τῶν ὁποίων ἀπαθανατίζεται τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων ἡ μνήμη (α).

Ἀλλ' εἰς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος συγγενικὰς καὶ φίλικὰς σχέσεις, τί θέλομεν εὐρεῖ εἰς τὴν σημερινὴν ταύτην ἐπικήδιον σύναξιν; ἐκεῖνο ὅπου εὐρίσκεται εἰς ὅλας τὰς παρομοίας περιστάσεις· πομπή; παράταξις; ἐτοιμασία; πλῆθος λαοῦ, ἄλλο δὲν κάμνουσι παρὰ λάμπρότερον ἀποδείκνυσαι τὸ κενὸν καὶ τὸ μάταιον· τὸ δὲ μέγα κωδωνίσμα τῶν ἱερῶν χαλκείων περισπαλίζει τράνωτερον τὴν οὐδενότητα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας ἄνθρωποι συνήχθημεν ἐδῶ παμπληθεῖ, διατί; ἵνα ἴδωμεν ἐκεῖνον, ὅστις δὲν μᾶς βλέπει πλέον· ἵνα λαλήσωμεν μόνος

ἡμεῖς περὶ ἐκείνου, ὅς τις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐλαλοῦσε μαζί μας· ἵνα κρύψωμεν ὑπὸ γῆν ἐκείνον, ὅς τις, ὅχι πρὸ πολλοῦ, περιεπάτει ἐπὶ τῆς γῆς. Τί λοιπὸν εἴμεθα; ἐκείνο ὅπου ἡμεῖς καταφρονοῦμεν περισσότερον ἀπὸ τὰλλα, τὸ ταπεινόν, τὸ ἀσήμενον, τὸ ἀσχήμον, τὸ οὐτιδανὸν πρᾶγμα, τὸ χῶμα, τοῦτο ἡμεῖς εἴμεθα. Γῆ ἐσμέν, καὶ εἰς γῆν ἀπελευσόμεθα. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν, τὸ τελειότατον πλάσμα, ὁ βασιλεὺς τῶν ζώων, ὁ μέγας ἄνθρωπος, εἶναι μικρὰ καὶ εὐτελὴς γῆ; τίποτε περισσότερον ἀπὸ αὐτὸ δὲν μένει, ὅταν ἀπὸ αὐτὸν σηκωθῇ τὸ θείον ἐμφύσημα. Φανερά τᾶρα τὸ βλέπεται· κωφὸν, ἀλαλόν, ἄνου, ἀκίνητον, νεκρὸν πᾶν, πρόκειται ἐκείνο ὅπου, ἔχον τὴν θείαν πνοήν, ἐνομιζέτο μέγατι. Πρᾶγμα λοιπὸν ὑποκείμενον εἰς φθοράν, εἰς θάνατον, εἰς ταφὴν, εἰς ἀφανισμόν, εἶναι ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος· καὶ ἡ γῆ, ἡ ὅποια ἐδείχθη ὡς μήτηρ, χαρίζουσα εἰς αὐτὸν κρέατα καὶ ὥσ᾽ αὐτὴ, ὡς δανεισθῆς ἀδυσώπητος, πάλιν ἀπολαμβάνει ὅσα πρὸς καιρὸν τὸν ἐδάνεισε. Τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, εὐσεβὲς ἀκροατήριον, ὅχι τοῦ ἀνθρώπου, ὅχι τῶν ζώων, ἀλλὰ τῶν σωμάτων ὅλων παρίσταται ὡς μέγα θαπτήριον. Ποταμοὶ, βουνὰ, ποταμοὶ, λίμναι, καὶ θάλασσαι ἀφανίζονται καὶ θάπτονται, χωρὶς νὰ φανῶσι πλέον. Ἀπορία λοιπὸν ὅτι καὶ ὁ γήινος ἄνθρωπος θάπτεται; οὐδεμία ἀπορία εἰς τοῦτο· τὰ ἄπειρά μάλικα μνημεῖα τῶν νεκρῶν εἶναι καθημερινὰ μαρτύρια, ὅτι καὶ τοὺς ζῶντας ἄλλοι τόσοι τάφοι προσμένουσιν. Ἐκεῖ, ὑποκάτω εἰς τὴν γῆν θέλει κρυφθῇ ὁ ἀπαλὸς νέος, τὸν ὅποιον πρὶν γνωρίσῃ τὸν κόσμον, ἐθέρισε μὲ τὸ δρέπανόν του ὁ χάρων, καὶ ὁ λευκὸπώγων γηραιὸς, ὅς τις διὰ τῆς πολυχρονίου ἐμπειρίας κατέσκησεν ἑαυτὸν ταμεῖον γνώσεων. Ἐκεῖ ὁ δημότης καὶ ὁ χυδαῖος, ὅς τις, ὀλίγον ἀπὸ τὰ φυτὰ διάφορος, οὐδὲ ἀνύψωσε ποτὲ τὸν νοῦν του ὑπὲρ τὰ παριστάμενα ἀντικείμενα, οὐδὲ ἐξέτεινε τὴν θεωρίαν του ὑπὲρ τὰ ἰδιαιτέρως καὶ ἰδιαίτατα εἰς αὐτὸν συντελοῦντα (β). Ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑψηλῆς σφαίρας, ὅς τις, ὡς ἐξ ὑψηλῆς περιοπῆς, ἔγινε περίδελπτος εἰς πολλούς· ἀνιγερὲν ἀπὸ τὰ πηλὰ πλησίον εἰς τὸν ὑψηλὸν βαθμόν του· κατεκρήμνισεν ἄλλους ὑψόθεν εἰς τὰ κατώτατα, ἐπρόσαξεν, εἰσηκούσθη, ἀνέτρεφεν, οἰκοδόμησε, καὶ ἔδωκεν αἰτίαν εἰς τὸν πολὺν ἄνθρωπον νὰ τὸν ὑπολάβῃ καὶ τὸν καλέσῃ μέγαν. Ἐκεῖ θέλει ρίψῃ τὸ σῶμά του ὅς τις δὲν κατεδέχθη ποτὲ νὰ κατακύβῃ τὸν

νοῦν του εἰς τὰ χαμηλὰ, ἀλλ', ὡς αὐτὸς ἐξυπέτης, διήλθεν οὐράνια καὶ ἀνθρώπινα, ἐπιτηδεύει νὰ κλέψῃ κάττι τι ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς φύσεως, καὶ ἐπιξεύβῃ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων σόφρος. "Ἄνδρες διωρισμένοι νὰ ποιμάνωσι τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου, ἀφίνοντες καὶ ποίμνια καὶ ποιμαντικὰς ράβδους, ἐκεῖ θέλουσιν αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ μεγάλου ποιμνίου. "Ἄνδρες ἐπιζατοῦντες νὰ ἐπιτηρῶσι τὰς σχέσεις τῶν βασιλείων καὶ ἡγεμόνων, ἀφίσαντες τοὺς ἡγεμόνας εἰς ἀτελευτήτους ἐρίδας, ἐκεῖ θέλουν περάσει νὰ θεωρήσωσιν ἄλλας ἐδικάζων σχέσεις μὲ τὸν βασιλέα τῶν βασιλείων. Οἱ δικασαὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπ' ἐκεῖ θέλουν περάσει, διὰ νὰ λάβωσι τὴν δικαίαν ἀπόδοσιν τῶν ὅσα ἐδικαίωσαν ἢ ἀδίκησαν τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ κραταιοὶ σκηπτουχοὶ καὶ δυνάζαι τῆς γῆς, ἀποβάλλοντες ἀπὸ τὰς χεῖράς των τὰ ἀνθρώπινα σκῆπτρα, ἐκεῖ θέλουσιν ὑποβληθῇ ὑπὸ τὸ ἀθάνατον σκῆπτρον τῆς δικαιοσύνης· ἐκεῖ λοιπὸν ἐξισάζεται ἡ μεγάλη ἀνομοιότης τῶν ἀνθρωπίνων καταστάσεων· καὶ εἰς ὅλα ταῦτα ὑπέρτης εἶναι ὁ ἀδυσώπητος θάνατος.

Ἄλλ' εἰάν ὁ θάνατος ἐξισάζῃ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ τάφου, ἔρχεται τάχα τε καὶ εἰς ὅλους ἐπίσης δεκτός; ὄχι. Τρέμει τὴν σιγμὴν τοῦ θανάτου ὁ φιλήδονος, διότι τοῦ κόπτει τὸ ἀκριώτερον ἀπὸ τὴν ζωὴν, τῶν ἡδονῶν τὴν ἀπόλαυσιν· καὶ ζενάζει ὀδυνηρῶς ὁ φιλόπλουτος ὄχι ὅτι ζῶν, ἀλλὰ ὅτι πλουτιζόμενος παύεται· φρίττει τὸν θάνατον ὁ αἰδίκος συλλογιζόμενος ὅτι ἐνάγεται νὰ ἀποδώσῃ λόγον τῶνπραχθέντων κακῶν, καὶ σφαδάζει ὅτι ἔρχεται καὶ δικαιοσύνης καιρός. Ὁ πένις ὅμως, ὁ ἐνδεὴς, ὅς τις ἐπὶ τῆς κοπρίας του καθήμενος, μὲ τακερόν, μὲ βαθουλαμένον ἀπὸ τὰ δάκρυα ὄμμα, βλέπει καὶ αἰσθάνεται πολλὰ ἀνήλिका βρέφη, ἀπὸ τὸν ὅποιον τὸ ζῆν, ἀπὸ αὐτὸν καὶ βοήθειαν ζητοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν βοηθείας χρήζοντα, ὄχι κακόν, ἀλλὰ τῶν κακῶν λύσιν, χαρὰν, εὐτυχίαν νομίζει ὁ τοιοῦτος τὸν θάνατον. Ὁ δίκαιος, ἔχων καθαρὰν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ τὴν συνείδησιν, δὲν ἔχει τί νὰ φοβηθῇ ἀπὸ τὸν τρομερὸν εἰς τοὺς ἄλλους θάνατον· ἀγαθαὶ ἦσαν αἱ ἐλπίδες του ζῶντος, ἄρिसαι τελευτήσαντος· ἀλλ' ὁ Χριστιανός; ἀλλ' ὁ ὀρθόδοξος; ἐνταῦθα πάλιν ἀλλάσσει πλέον τὰ πρᾶγμα· ὕπνος καὶ ὕπνος ἐγέρσιμος εἶναι ὁ θάνατος τοῦ Χριστιανοῦ, ὁ θάνατος τοῦ δικαίου. Μὲ ἀδιαφορίαν προσμένει ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνο ὅπου φρίττει ὁ ἄπιστος, ἢ ὑποκρίνεται ὅτι καταφρονεῖ ὁ ἀληθινὸς φιλόσοφος. Καὶ

ὁ ἀπαθὴς Ἑταῖκός ἐνδέχεται νὰ ἀδιαφορῇ πρὸς τὸν θάνατον· μέγα ὅμως τὸ διάφορον ἔχει ὁ Χριστιανὸς ἀπὸ τοῦτου. Ἐξ εἰμαρμένης ἀμετακινήτου πηγάζουσι τὰ πάντα διὰ τὸν φιλόσοφον τῆς Στωᾶς· ἀλλ' ἡ ἀέρατος δεξιὰ τῆς Προνοίας οἰκονομεῖ τὰ πάντα διὰ τὸν Χριστιανόν· ζῇ εἰς τὴν γῆν δυσυχής; ἔλλογον δέλησιν τοῦ Θεοῦ ὑπολαμβάνει τὸ πρᾶγμα, καὶ ὄχι τυφλῆς εἰμαρμένης ἀποτέλεσμα· εὐτυχεῖ; τῆς θείας δυνάμεως, καὶ ὄχι τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀποτέλεσμα τὸ νομίζει· ἔρχεται ὥρα νὰ περάσῃ εἰς κρεῖττον βίον; εὐχαρισεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀπόφασίν του, παραδίδει τὸ πνεῦμά του, καὶ διδάσκει τοὺς ξένους μετ' αὐτοῦ παράδειγμα τοῦ πόσον ἀτάραχα οἱ Χριστιανοὶ ἀποθνήσκουσιν (γ).

Ὅχι λοιπὸν νὰ θρηνῶμεν, ἀλλὰ νὰ μακαρίζωμεν ἔμπροσθεν τοὺς καλῶς ἀποθνήσκοντας ὀρθοδόξους· ὄχι ὅτι ἐχάσαμεν εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ὅτι ἀπεκτήσαμεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, δεόμενοι ὑπὲρ ἡμῶν, φίλον, πρέπει νὰ νομίζωμεν τὸν τοιοῦτον. Αὐτοὶ διέπλευσαν ἤδη ἀσφαλῶς τὸ πολὺτάραχον πέλαγος τοῦ βίου· σκοπέλους καὶ ναυάγια δὲν φοβοῦνται πλέον· οἱ κίνδυνοι οὗτοι φυλάσσονται διὰ τοὺς ζῶντας. Τοὺς ἐναντίους λοιπὸν ἀνέμους, τὰς τρομερὰς τρικυμίας, τοὺς συσκοτασμούς τοῦ οὐρανοῦ, τὴν σμικρότητα τοῦ πλοίου μας, τὴν ἀπειρίαν τοῦ κυβερνήτου, τὸ ἀξέβαιον τοῦ πλοῦ, τὴν πρόσκρουσιν τῶν ἄλλων πλοίων, τὸν βυθισμόν εἰς τὴν ἀβυσσόν, ταῦτα πρέπει νὰ φυλαττάμεθα ἡμεῖς οἱ ζῶντες· αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐρέσωμεν τὴν προσοχήν μας, καὶ νὰ ἀφήσωμεν τοὺς διαδάντας ἤδη καὶ διασωθέντας. Οὐδεμίαν χρεῖαν ἔχουσι πλέον ἐκεῖνοι τῆς ἐδικῆς μας ὑπερασπίσεως· ὁ προσάτης τῶν ὅλων, ὁ μέγας συνοχεὺς τοῦ παντός, αὐτὸς εἶναι ἄμεσος ὑπερασπιστὴς τῶν θανόντων, καὶ τῶν θανόντων καθ' ἃ δεῖ· αὐτοὶ ἡμᾶς, καὶ ὄχι ἡμεῖς ἐκείνους, πρέπει νὰ ταλανίζωμεν διὰ τὴν κατασασίν των· διότι δὲν φθονοῦσι καὶ δὲν φθονοῦνται; διότι δὲν συκοφαντοῦσι τοὺς ἄλλους ἀσπλάγχυνος καὶ δὲν συκοφαντοῦνται, ἀκόμη ἀσπλάγχνοτερά; διότι δὲν ληξεύουσι καὶ δὲν ληξεύονται; δὲν ἀρπάζουσι καὶ δὲν ἀρπάζονται; δὲν ἀπατῶσι καὶ δὲν ἀπατῶνται; διότι δὲν κινδυνεύουσι πᾶσαν σιγμὴν νὰ χάσουν διὰ τὰς ἁμαρτίας τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τοὺς ταλανίζωμεν; ὄχι, εἴαν σωφράμεν, φίλοι Χριστιανοί· νὰ τοὺς μακαρίζωμεν διὰ τοῦτο, καὶ ὄχι νὰ τοὺς ταλανίζωμεν· πρέπει θανόντα μακαρίζει· σὲ διδάσκουσι τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα· ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται, φωνάζει τὸ ἱερὸν λόγιον.

Ὁ γνώριμος, ὁ φίλος, ὁ συγγενής, ὁ πολίτης, ὁ πατήρ, ὁ ἀδελφός, ὁ ἄνθρωπος, ὁ χριστιανός, ὁ ὀρθόδοξος, ὁ καλὸς Ἀλέξανδρος, βλέπετε ἤδη ὅτι ἀπέθανεν. Αἱ μεθ' ἡμῶν αὐτοῦ σχέσεις ὅλαι σχεδὸν παρὰ δύο μόναι ἤδη ἔπαυσαν, καὶ ἀρχίζουσιν ἄλλαι νέαι μετ' τὸν δημιουργὸν καὶ κυβερνήτην τοῦ κόσμου. Αἱ σχέσεις, αἱ ὁποῖαι μεθ' ἡμῶν ἀκόμη δὲν ἔπαυσαν, εἶναι νὰ τὸν μιμηθῶμεν καὶ νὰ τὸν δικαιοῦσωμεν. Ἀνήλικα τέκνα τοῦ μακαρίτου, εἰὰν ἀπὸ καμμίαν γωνίαν ἀκούετε τὴν φωνήν μου, σὰς συμβουλεύω· καὶ εἰὰν οὐδὲ τὴν ἀκούετε, οὐδὲ ἀκούοντα τὴν ἐννοήτε σὰς εὐχομαι ἀπὸ καρδίας νὰ μιμηθῆτε τὸν θανόντα πατέρα σας. Μήτηρ τῶν ὀρφανῶν, εἶσαι γυνὴ ἀδύνατος, εἶσαι ἄνθρωπος ἀσθενής καὶ ἔχεις καρδίαν ὑποκειμένην εἰς τὴν λύπην, ἐνθυμοῦ ὅμως ὅτι εἶσαι συμβία τοῦ ἐναρέτου Ἀλεξάνδρου, ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι χριστιανή, καὶ ὅτι ὁ χριστιανισμὸς οὐδὲ κατὰ τὰ ἄλλα οὐδὲ κατὰ τὸ γυναικεῖον φύλον ἀνέδειξεν ὀλίγον ἡρώισμόν. Πατέρες ἀγαπάτε τοὺς υἱούς σας καὶ φροντίζετε περὶ τῆς προκοπῆς των ὡς ὁ μακαρίτης· ἀδελφοὶ ἔσετε φιλάδελφοι ὡς αὐτός· ἄνδρες οἱ ἐπὶ πραγμάτων μιμηθῆτε τὸν μακαρίτην Ἀλέξανδρον, ἐχόντες πᾶρεδρον τὴν δικαιοσύνην· κάμετε νὰ αἰσθανῇ ὁ πτωχὸς ἡμέραν ἀγαλλιάσεως διὰ τῆς ἐδικῆς σας εὐθύτητος. Ἄνδρες ὅσοι ἀσχολεῖσθε εἰς τὸ ἐπικερδὲς ἐμπόριον, μὴ φειδωλευθῆτε οὐδὲ δαπάνην, οὐδὲ κόπους, ἵνα ἀποκτήσετε, ἐκπλατύνετε, διαδώσετε εἰς τοὺς ὁμογενεῖς τὴν παιδείαν, ὡς ὁ τελευτήσας Ἀλέξανδρος· ταῦτα πράττοντες θέλετε γένει ἐπαίνων ἄξιοι ὡς ἐκεῖνος. Ὁ βίος τοῦ μακαρίτου ἦτον βίος χριστότητας· ἡ θέλησίς του ἐκλινεν εἰς τὸ καλόν· τὰ ἔργα του ἦσαν ἔργα δικαίου. Ταῦτα πρέπει νὰ πράξωμεν, ἂν θέλωμεν νὰ τὸν μιμηθῶμεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι, ὅσον καλοὶ, ὅσον ἐνάρετοι, καὶ ἂν γένωμεν, εἴμεθα πάντοτε ἄνθρωποι, ὑποκείμενοι πάντοτε εἰς ἁμάρτημα, διὰ τοῦτο, σεβάσμιοι Ἱερεῖς, οἵτινες μετὰς πρὸς θεὸν ἐντεύξεις σας φέρετε ἀναψυχὴν καὶ ἀγαλλίασιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναπαυθέντος, μεσιτεύσατε πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν του. Ἄνθρωποι, ὅσοι ἐλάβετε μετ' αὐτὸν σχέσιν καμμίαν, συγχωρήσατέ τον, διὰ νὰ λάβετε καὶ σεῖς παρὰ Κυρίου τελείαν ἀφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων σας. Ἄνθρωποι, ὅσους, ὡς ἄνθρωπος, ἐπύκρναν ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ, προσφέρετε δρόσον ἑαρινὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θανόντος μετ' τὴν συγχωρήσιν σας· ἐπίλοιποι χριστιανοί, γυναι

σοὶ τοῦ μακαρίτου καὶ ἀγνώριστι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, με-
σιτεύσατε τὸν Κύριον ὑπὲρ ἀρέσεως τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ,
καὶ παρακαλέσατε ἵνα Θεὸς αὐτὸν συγχωρήσῃ, Θεὸς αὐτὸν
συγχωρήσῃ, Θεὸς αὐτὸν συγχωρήσῃ, καὶ δι' αὐτῶν τὸν θ-
νόντα δικαιώνομεν· „Καὶ ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν,
ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε.“—

Ταῦτα εἰς εἰλικρινοῦς φιλίας σημεῖον
ἔγραφε μὲν Ἀσάπιος, ἐξεργᾶναι δὲ Ἰατρόπωλος
οἱ δύο Κωνσταντῖνοι.

- (Α) Μασσιλῶν ὁ Κλαρομῶντος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ σπλαγχνι-
κός, ὁ φιλάνθρωπος Μασσιλῶν, ὅς τις ἀπὸ πολλῶν δυσυχῶν
ὄμματα ἐσφόγγισε πολλάκις τὰ δάκρυα· ὁ γλυκὺς, ὁ εὐ-
φραδὴς Μασσιλῶν, τὸν ἐποίησεν καὶ αὐτὸς ὁ Βολταῖρος ἀνε-
γίνωσκε κατ' ἐκέστην Μασσιλῶν. ὅς τις, κατὰ τὸ λέγειν
τοῦ Δαλεμβέρτου, κατέβαινε μὲ τὴν εὐγλωττίαν του εἰς
τὰ ἔσχατα φυλλοκάρδια τοῦ ἀκροατοῦ, ὑπὸ τὰ ὅποια ἐμ-
φωλεύουσι τὰ ἀνθρώπινα πάθη, καὶ ταῦτα μὲ τρόπον μα-
λακὸν ἐξύπνιζε, χωρὶς νὰ τὰ ἐξαγριώσῃ. Ὁ Μέγας Μασ-
σιλῶν, τὸν ὅποιον ἀκούων ὁ Μέγας Λοδοβίκος δυσаре-
σεῖτο εἰς ἑαυτὸν, ἐν ᾧ εὐχαρισεῖτο ἀκούων τοὺς ἄλλους
ιεροκήρυκας, αὐτὸς μετ' ὀλίγων ἄλλων ἐναρέτων μάρτυς
ἄς γένῃ τοῦ λεγομένου. Ξένος περιηγητὴς εὐρίσκόμενος εἰς
Κλαρομῶντα ἐπεθύμησε νὰ ἰδῇ τὸ ὑπόσατικόν, ὅπου διέ-
τριβεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ Μητροπολίτης, καὶ παρεκάλε-
σε διὰ τοῦτο ἑνα του γηραλέου Ἐπίσκοπον. Τοῦ Ἐπισκό-
που τούτου δὲν ἐδάσασεν ἡ καρδιά μετὰ τὸν θάνατον τοῦ
γέροντός του νὰ ἰδῇ τὸ ἔρημον ὑπόσατικόν· καὶ ὁμῶς, διὰ
νὰ εὐχαρισήσῃ τὸν ξένον, ἔφερξεν. Ἀφοῦ ἔφθασεν, ἰδοὺ,
τὸν εἶπε, μὲ ὄμματα δακρυσμένα, ὁ τόπος ὅπου ἐσυνεί-
θιζε νὰ περιδιαβάξῃ μαζίμας ὁ μακαρίτης... ἰδοὺ ποῦ
ἐπαναπαύετο ἵνα ἀναγνώσῃ... ἰδοὺ ὁ κῆπος, τὸν ὅποιον
ἐκαλλιεργοῦσεν ἰδιοχείρως... Ἐμβῆκαν ἔπειτα εἰς τὴν
οἰκίαν, καὶ ὅταν ἔφθασαν τελευταῖον εἰς τὸν κοιτῶνα ἐν ᾧ
ἐξέπνευσεν ὁ Μασσιλῶν· ἰδοὺ, εἶπεν ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ τό-
πος ὅπου τὸν ἐχάσαμεν, καὶ ταῦτα λέγων ἐλειποθύμησε.
Δὲν εἰζεύρω τίνας ἀποθαμμένους σκιά ἤθελε προτιμήσῃ
ἀπὸ τοιαύτην πολυτίμον προσφοράν, προσφοράν ἄλλην σαλ-
πίζουσάν τοῦ προσφέροντος καὶ ἀποδεχομένου τὴν κενότητα.
- (Β) Ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ λέξις ἰδιώτης. Εἰς τὴν γλῶσσαν

τῶν φιλοσόφων προγόνων μας ἡ λέξις αὕτη σημαίνει ἔχι μόνον τὸν καταγιγόμενον εἰς τὰ καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιωρισμένον κατὰ τὸν νοῦν, ἄπειρον, ἄπρακτον (Ξεν. οἰκονομ. Κύρ. παιδ. 4.)· διότι τοιοῦτοι γίνονται ὅσοι, δυνάμενοι διὰ τῆς ἐπιμιξίας τῶν ἄλλων, νὰ ἐκπλατύνωσι τὰς ιδέας των, προσκολλῶνται εἰς μόνον τὸ ἐδικά των, τὰ ὅποια, ὅσον καλὰ καὶ ἂν ἦναι, παραβαλλόμενα μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων εἶναι πάντοτε ἑλλιπῆ. Ἐπεται λοιπὸν ὅτι ἀληθινοὶ ἰδιῶται πρέπει νὰ νομίζοντα, καὶ νὰ ὀνομάζωνται, ὅσοι, ἀντὶ νὰ συνάφουν εἰς ἓν τῶν αἰῶνων περί τινα ἐπισημὴν γνώσεις, ἐναγκαλίζονται πεισματωδῶς ἑνὸς μόνου ἀνδρὸς, καὶ τούτου παλαιοῦ, τὰς δόξας· ἀλλὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ· Οἱ Γάλλοι ἀποδίδουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν εἰς τὴν λέξιν idiot. ἀπὸ τῆς ἐδικούστων φιλοσόφους. Ὁ Τρασύς (Destutt — Tracy) χωρὶς νὰ ἦναι ἑλληνιστὴς ἐξηγήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης σημασίας (Ἰδεολ. Τομ. Α'. σελ. 313). Ἄλλος κανεῖς καὶ Ἑλληνιστὴς καὶ Ἕλληνα, ὅταν τύχῃ σχολαστικὸς ζητῶν νὰ ἐξηγήσῃ τὴν λέξιν γίνεται αὐτόχρημα ἰδιώτης.

- (Γ) Ὁ Ἀγγλος Ἀδδισῶν, λογογράφος καὶ ποιητὴς ἄριστος, ὁ ὀνομαστὸς συντάκτης τοῦ Θεατοῦ (Spectateur), ὅστις ἐπροεβιάσθη εἰς τὰ μέγιστα τῆς πατρίδος του ἀξιώματα, χωρὶς ποτὲ νὰ λησμονήσῃ τὴν θρησκείαν, ὅταν ἔφθασεν ἡδη εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του, ἐπροσκάλεσε τὸν πρόγονόν του λόρδον Βαρβίτσκον νέον, μὲ προτερήματα μὲν, ἄτακτον ὅμως εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὴν διαγωγὴν του. Τὸν νέον τοῦτον ἦν τῆς γυναικὸς του κομητίσσης Βαρβίτσκης, μικρὸν ἔτι ὄντα ὑπέβλεψε νὰ τὸν ἀναβρέψῃ, καὶ ἐπροσπάθεισε παντοίῳ τρόπῳ νὰ καθοδηγήσῃ εἰς τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ἀλλ' οὐδὲ αἱ συμβουλαι, οὐδὲ τὰ παραδείγματα τοῦ ἀνδρὸς ἐδυνήθησαν νὰ τελεσφορήσωσι τίποτε εἰς αὐτόν. Ὁ ἀδιόρθωτος λοιπὸν οὗτος νέος ἐπλησίασε, καλεσθεὶς, εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀρρώστου Ἀδδισῶνος, καὶ σιγῆσας ὀλίγον, Σεβάσμιε φίλε μου, τὸν εἶπε, μὲ ἐζήτησες; Σέλεις νὰ με παραγγείλῃς τίποτε; ἔσο βέβαιος ὅτι Σέλω φυλάξει ὡς ἱερὰς τὰς παραγγελίας σου. Ὁ Ἀδδισῶν, σφίγγων τὴν χεῖρά του, τὸν εἶπε, Ναί φίλε, σ' ἐκάλεσα ἐπὶ τούτου, ἵνα ἰδῇς μὲ πόσῃν ἀταραξίαν ὁ Χριστιανὸς ἀποθνήσκει. Δὲν ἐπρόλαβε νὰ ἀποσώσῃ τὸν λόγον, καὶ εὐθὺς ἐξεφύχῃσεν.

Ἐπιτύμβια.

Ἐνθάδε· κείται· Ἀλέξανδρος· Βασιλείου· οἰκείοις πόθον· φίλοις· φιλίας· φιλοσοργίας· πατράσιν· ἀρετῆς· τοῖς ἐν τέλει· δικαιοσύνης· ἐμπόροις· παιδείας· τοῖς φιλομούσοις· παράδειγμα· πᾶσι δὲ πένθος· ἀπολιπών·

Σῶμα μὲν, οὗτι δ' Ἀλεξάνδρου ἀρετὴν ἀρίδιλλον,
Μευσστρόφου ἀγαθοῦ, ἥδε κέκευθε κόνις.

Τὴν κόρινθις Πόλυμνειαν βωτοῦσ' ἡ Μνημοσύνη,
τ' ἔχεις, καλή μου, σήμερον, καὶ πικραμένη ζέχεις;
Μῆτερ, τῶν ἀδελφάδων μου ὅλων ὁ μέγας φίλος,
Ἀπέθανεν Ἀλέξανδρος, ὑὸς τοῦ Βασιλείου.

Τοῦ Βασιλείου ὁ υἱός, Ἀλέξανδρος ᾗ ποθνήσκων,
Στοὺς ἀθανάτους ζήτησιν ἐκίνησέ μεγάλην·
Πῶς τοῦ ἀνδρὸς τὰς ἀρετὰς ἐμελλαν ὑ' ἀνταμείψουν·
Καὶ ἄλλος ἄλλο πρόβαλλεν, ὥς ἔκρινε τὸ πρέπον.
Ὅλοι ἀμεριμνήσατε, εἶπαν αἱ Μοῦσαι τότε;
Εἶναι ἑκὴν ἡμῶν ἡ φρόντις, ἑκὸς ἡμῶν ἦτον φίλος.

Προσφώνησις.

Φίλη ψυχὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου; σὺ τῶρα κατετάχθης εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀληθινῶν φίλων τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας· ἀλλ' εἰς ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς; ἔπου εἶσαι; δὲν ἀδιαφορῆς τελείως περὶ τῶν κάτω, καταδέξου τὸ μικρὸν τοῦτο μνημεῖον τῆς καθαρᾶς φιλίας. Ἐχεις φίλους καὶ πλουσίους καὶ σοφοὺς; ἱκανοὺς καὶ προθύμους νὰ σοῦ ἀναστήσωσι μνημεῖα καὶ τῆς πλουσιότητος καὶ τῆς σοφίας τῶν ἀνάλογα. Ἀλλ' ἐπειδὴ, λυθεῖσα ἀπὸ τὸ δεσμωτήριον, τὸ ὁποῖόν σε ἐπεσκότιζε, βλέπεις καθαρὰν τὴν ἀλήθειαν; καὶ διορᾷς ἀκαλύτῳ τοὺς μυχούς τῆς καρδίας, δύνασαι νὰ γνωρίσῃς ὅτι, καὶ χωρὶς τῆς πλούτης, καὶ χωρὶς τῆς σοφίας ἐκείνων, τὸ μὲν ἔμῳ νὰ συνερῇ εἰς τὴν εὐκρίνειαν, ὃ εὐκρινῶς με σε ἀγαπηθεῖς. Εἰς ταύτην λοιπὸν ἀποβλέπουσα, με ἰλαρὸν βλέμμα, δέξου τὴν προσφοράν ταύτην, ἀδίσκτον ἔχουσα πληροφορίαν, ὅτι χαρὰν μεγίστην ἢ εἰς τόνδε τὸν βίον παρουσία σου, ὥς λύπην ἀπαρηγόρητον ἔφερεν εἰς τὸν προσφέροντα ἢ εἰς βίον ἄλλον κρείττονα μετὰ σάσισον. Φίλη ψυχὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου, μὴ καταφρονήσῃς; παρακαλεῖ, τὴν μικρότητά σου.